

BIULETYN UZDROWISKOWY

Nr 13 (72)

**Stowarzyszenie
Gmin
Uzdrowiskowych RP**

BIULETYN UZDROWISKOWY

Nr 13 (72)

Stowarzyszenie Gmin Uzdrowiskowych RP

Redakcja

Bogusław Sawicki – redaktor naczelny, **Wojciech Fułek** – redaktor językowy,
Jan Golba – redaktor tematyczny, **Iwona Drozd** – sekretarz redakcji

Rada Naukowa

Andrzej Rapacz (Uniwersytet Ekonomiczny we Wrocławiu),
Elżbieta Węclawowicz-Bilska (Politechnika Krakowska im. Tadeusza Kościuszki),
Marek Zdebel (Uniwersytet Śląski w Katowicach),
Janusz Szopa (Akademia Wychowania Fizycznego im. Jerzego Kukuczki w Katowicach),
w Katowicach, Instytut Turystyki w Krakowie),
Diana Dryglas (Akademia Górniczo-Hutnicza im. Stanisława Staszica w Krakowie),
Tomasz Wołowicz (Wyższa Szkoła Ekonomii i Innowacji w Lublinie),
Janka Zálešáková (St. Elisabeth University, Słowacja),
Honorata Danilcenko (Litevski Uniwersytet Rolniczy, Litwa),
Purshottam Das Gupta (Gujarat University, India)

Lista recenzentów znajduje się na stronie internetowej czasopisma

<http://sgurp.pl/wydawnictwo/biuletyn-uzdrowskiy.html>

Wersja papierowa jest wersją pierwotną.

Adres Redakcji

Stowarzyszenie Gmin Uzdrowskich RP
33-380 Krynica-Zdrój, ul. Czarny Potok 27/24
tel. 18 477 74 50
e-mail: biuro@sgurp.pl

„Biuletyn Uzdrowskiy” jest indeksowany w bazach:

CEON Biblioteka Nauki
BazHum
Index Copernicus International
The Central European Journal of Social Sciences and Humanities (CEJSH)

Fotografie:

Archiwum SGU RP
Archiwa UMiG Członkowskich SGU RP
Fotografia na okładce: Tężnia w Busku-Zdroju

Druk:

Wydawnictwo i Drukarnia NOVA SANDEC
33-300 Nowy Sącz, ul. Lwowska 143
tel. 18 441 02 88
e-mail: biuro@novasandec.pl
www.novasandec.pl

ISSN 2543-9766

Grudzień 2022, Nakład 300 egz.

Spis treści

Od Redakcji	5
-------------------	---

Z ŻYCIA SGU RP

Posiedzenia Zarządu SGU RP w 2022 r. (A. Wilas)	7
Walne Zebrania Członków SGU RP w Sopocie i Uniejowie. (I. Drozd)	13
Podpisanie porozumienia o współpracy pomiędzy Stowarzyszeniem Gmin Uzdrowiskowych RP a Akademią Wychowania Fizycznego w Krakowie. (mgr P. Stelmach)	19

KONKURS EKO HESTIA SPA

Rabka-Zdrój Laureatem VII edycji konkursu EKO HESTIA SPA (W. Fułek, I. Drozd)	23
--	----

PROMOCJA

Aplikacje mobilne uzdrowisk statutowych. Kamila Camona, Klaudia Chwaja. Akademia Wychowania Fizycznego w Krakowie, Wydział Turystyki i Rekreacji	27
---	----

PREZENTACJA GMIN CZŁONKOWSKICH SGU RP

Solec-Zdrój	35
Goczałkowice-Zdrój	41

REFERATY

Z zagadnień opodatkowania turystyki. Część I. Opłata miejscowa – charakterystyka prawna daniny i perspektywy jej przekształcenia w świadczenie niepowiązane z właściwościami klimatu. dr Sławomir Czarnecki	47
Z zagadnień opodatkowania turystyki. Część II. Włoski podatek turystyczny (imposta di soggiorno) – inspiracja dla polskiego prawodawcy? dr Sławomir Czarnecki, mgr Adrian Hybel	67

Od Redakcji

Szanowni Państwo,

Zapraszamy do lektury kolejnego numeru czasopisma „Biuletyn Uzdrowiskowy.”

Aktualny numer biuletynu rozpoczynamy od rocznego podsumowania prac Zarządu Stowarzyszenia Gmin Uzdrowiskowych RP.

Za nami VII edycja konkursu EKO HESTIA SPA. Do grona Laureatów dołączyła Gmina Rabka-Zdrój. W tegorocznej edycji konkursu udział brało 9 uzdrowisk. Już w kwietniu 2023 roku rozpoczniemy kolejną – VIII edycję konkursu EKO HESTIA SPA.

W grudniu 2022 roku do grona gmin zrzeszonych w Stowarzyszeniu Gmin Uzdrowiskowych RP dołączyła Gmina Krzeszowice, która aspiruje do uzyskania statusu uzdrowiska. Tym samym, liczba miast i gmin współdziałających w Stowarzyszeniu wzrosła do 46. Warto pamiętać, że działając wspólnie mamy większy wpływ na budowanie dobrego otoczenia medialnego, politycznego, prawnego i społeczno-gospodarczego dla gmin uzdrowiskowych. Dzięki wspólnemu działaniu stajemy się jeszcze silniejsi, a dbając o ochronę wyjątkowo specyficznych interesów gmin uzdrowiskowych, mamy większe szanse na odniesienie sukcesów.

Zachęcamy do lektury artykułu pt. „Aplikacje mobilne gmin uzdrowiskowych” napisanego przez Kamilę Camona, Klaudię Chwaja – studentki Wydziału Turystyki i Rekreacji Akademii Wychowania Fizycznego w Krakowie.

Tradycyjnie na łamach czasopisma publikujemy ważne dla uzdrowiskowego środowiska artykuły naukowe i referaty z zakresu turystyki i uzdrowisk. Jesteśmy przekonani, że dostarczą one studentom, pracownikom samorządowym oraz sympatykom uzdrowisk wielu cennych informacji.

Iwona Drozd

Kierownik Biura SGU RP

Z ŻYCIA SGU RP

Posiedzenia Zarządu SGU RP w 2022 roku

(A. Wilas)

Zgodnie z zapisami Statutu Zarząd SGU RP kieruje bieżącą działalnością Stowarzyszenia, realizuje uchwały Walnego Zebrania Członków, reprezentuje go na zewnątrz i ponosi odpowiedzialność za swoją działalność przed Walnym Zebraniem. Posiedzenia Zarządu odbywają się nie rzadziej niż raz na kwartał.

Do kompetencji Zarządu należy m.in.: realizacja celów Stowarzyszenia oraz uchwał Walnego Zebrania Członków; składanie sprawozdań ze swojej działalności na Walnym Zebraniu; przyjmowanie i skreślanie członków Stowarzyszenia; sprawowanie zarządu nad majątkiem Stowarzyszenia, podejmowanie

decyzji w sprawach majątkowych Stowarzyszenia, reprezentowanie SGU RP wobec władz, sądów i instytucji, a także przedstawianie Walnemu Zebraniu rocznych sprawozdań finansowych, w terminie nie później niż 6 miesięcy od dnia bilansowego.

Pierwsze posiedzenie Zarządu Stowarzyszenia w 2022 roku zorganizowane zostało online dnia 25 marca. W zebraniu udział wzięli: Jan Golba, prezes zarządu (burmistrz Muszyny); Leszek Dzierżewicz, zastępca prezesa (burmistrz Ciechocinka); Jerzy Łuźniak, zastępca prezesa (prezydent Jeleniej Góry); Aleksandra Gosk, członek zarządu (przedstawicielka Sopotu); Wojciech Farbaniec, członek

zarządu (burmistrz Rymanowa) oraz Mirosława Boduch (przewodnicząca Komisji Rewizyjnej SGU RP).

Posiedzenie Zarządu zostało zwołane w celu zatwierdzenia sprawozdania z wykonania przychodów i wydatków stowarzyszenia oraz przyjęcia sprawozdania z działalności Zarządu SGU RP za rok 2021.

Najważniejszymi kwestiami dyskutowanymi na posiedzeniu były sprawy związane z działaniami Zarządu podejmowanymi w sprawie senackiego projektu ustawy o zmianie *ustawy o lecznictwie uzdrowiskowym, uzdrowiskach i obszarach ochrony uzdrowiskowej oraz o gminach uzdrowiskowych oraz prace nad projektem ustawy o zmianie ustawy o lecznictwie uzdrowiskowym, uzdrowiskach i obszarach ochrony uzdrowiskowej oraz o gminach uzdrowiskowych.*

Jan Golba, prezes zarządu wyjaśnił, że zarząd złożył w Senacie RP projekt zmiany do *ustawy o lecznictwie uzdrowiskowym, uzdrowiskach i obszarach ochrony uzdrowiskowej oraz o gminach uzdrowiskowych* (tj. Dz.U. z 2021, poz. 1301). Projekt dot. dodania po art. 49 art. 49 a, umożliwiającego wprowadzenie okresowych zmian w sposobie naliczania dotacji uzdrowiskowej. W uzasadnieniu podkreślono, że według ustawowych zasad w 2022 r. dotacja ta będzie drastycznie mniejsza, bowiem wpływy z opłaty uzdrowiskowej w roku 2020 we wszystkich gminach uzdrowiskowych zdecydowanie spadły. W kolejnym roku

sytuacja będzie podobna, bowiem wpływy z opłaty uzdrowiskowej w roku 2021 również będą mniejsze.

Drugie posiedzenie Zarządu SGU RP, już w trybie stacjonarnym odbyło się dnia 5 maja 2022 roku w hotelu „Eureka” w Sopocie.

Uczestnicy posiedzenia dyskutowali o sprawach związanych z bieżącymi działaniami realizowanymi przez Stowarzyszenie Gmin Uzdrawiskowych RP. Zarząd monitoruje aktualną sytuację związaną z pracami nad projektem ustawy o zmianie ustawy o lecznictwie uzdrowiskowym, uzdrowiskach i obszarach ochrony uzdrowiskowej oraz o gminach uzdrowiskowych.

Jan Golba, prezes zarządu przypomniał, że dnia 7 marca 2022 r., na stronie internetowej Sejmu RP zamieszczona została negatywna opinia Rządu wobec senackiego projektu ustawy o zmianie ustawy uzdrowiskowej (druk nr 1766). SGU RP dnia 14 marca 2022 r. na ręce Marszałek Elżbiety Witek wystosowało stanowczy sprzeciw wobec negatywnego stanowiska Rządu do senackiego projektu ustawy o zmianie ustawy uzdrowiskowej, wraz z apelem o pilne wszczęcie prac nad projektem ustawy. Stanowisko zostało podpisane przez 36 prezydentów, burmistrzów i wójtów gmin uzdrowiskowych. Prezes zarządu, dr Jan Golba przypomniał, że argumentując swoją negatywną opinię do projektu zmiany ustawy Rząd powoływał się przede wszystkim na

Zarząd SGU RP, 5 maj 2022 r., Sopot

fakt, że ustawa budżetowa na 2022 r. została już uchwalona przez Sejm i podpisana przez Prezydenta RP 1 lutego 2022 r. Ten argument jest nie do przyjęcia w sytuacji, kiedy projekt zmian do ustawy wpłynął do Sejmu już 2 listopada 2021 r., a 16 listopada został skierowany do I czytania w komisjach sejmowych. Jednak komisje sejmowe nigdy nie zajęły się tym projektem zmian.

Projektem zmian w ustawie zajmowała się **Grupa Ekspercka ds. reformy lecznictwa uzdrowiskowego powołana przy Parlamentarnym Zespole ds. Lecznictwa Uzdrawiskowego, Mundurowej Służby Zdrowia, Rehabilitacji i Gmin Uzdrawiskowych**. Przedstawicielem SGU RP w grupie był prezes zarządu – dr Jan Golba.

Aleksandra Gosk, przedstawicielka Sopotu, poinformowała, że w Sopocie zmieniona zostanie Sopocka Karta Mieszkańca. Kartę może otrzymać osoba zameldowana na pobyt stały lub czasowy dłużej niż rok, osoba płacąca podatek dochodowy w Sopocie i osoba niepełnoletnia, której rodzic płaci podatek w Sopocie. Karta Sopocka – upoważnia do skorzystania ze zniżek w blisko stu obiektach. Rabaty dotyczą głównie lokali gastronomicznych, hoteli, obiektów kulturalnych i sportowych oraz licznych usług w tym usług medycznych w wybranych sopockich placówkach.

Uczestnicy posiedzenia zwrócili uwagę na konieczność wprowadzenia zmian w zakresie dot. przyznawania koncesji na wody lecznicze i termalne, gdyż obecnie koncesje

posiadają jedynie byłe spółki uzdrowiskowe Skarbu Państwa, firmy rozlewnicze i nieliczne zakłady lecznictwa uzdrowiskowego. Dyskutanci wskazywali na problem jaki zaczyna się pojawiać w sferze możliwości korzystania z wody leczniczej przez podmioty lecznictwa uzdrowiskowego nie posiadające koncesji.

Miejszem trzeciego posiedzenia Zarządu SGU RP było uzdrowisko Polańczyk w Gminie Solina.

W obradach w hotelu „Skalny” poza przedstawicielami Zarządu udział wzięli: Mirosława Boduch (przewodnicząca Komisji Rewizyjnej SGU RP), Adam Piątkowski (wójt Gminy Solina), Katarzyna Onyszko (sekretarz, z-ca Wójta Gminy Solina), Magdalena Gnatowska (dyrektor SU „Dedał”), Ewa Mochnał (dyrektor SU „Solinka”) oraz Jan Mazurek (dyrektor SU „Plon”).

Posiedzenie Zarządu zostało zwołane w celu zatwierdzenia sprawozdań oraz zwołania Walnego Zebrania Członków SGU RP w Uniejowie.

Podczas posiedzenia został podjęty temat uzdrowisk. Prezes Zarządu przypomniał, że obecnie mamy 45 uzdrowisk statutowych, 8 obszarów ochrony uzdrowiskowej, a 21 gmin pretenduje do uzyskania statusu uzdrowiska. Prace **Parlamentarnego Zespołu ds. Lecznictwa Uzdrowiskowego, Mundurowej Służby Zdrowia, Rehabilitacji i Gmin Uzdrowiskowych** prowadzone przez Posła Patryka Wichra w zasadzie zostały zakończone. Nie ma jeszcze przygotowanego

podsumowania prac zespołu. Prezes Zarządu omówił projekt zmian w systemie funkcjonowania lecznictwa uzdrowiskowego w odniesieniu do systemu kontraktowania świadczeń medycznych, organizacji dystrybucji skierowań i wyboru przez pacjenta miejscowości uzdrowiskowej, konkretnego obiektu oraz terminu pobytu na leczeniu uzdrowiskowym.

Prezes Zarządu poinformował, że Krzeszowice (woj. małopolskie) są zainteresowane przystąpieniem do SGU RP. Rada Miasta podjęła już uchwałę w tej sprawie. Uczestniczył w spotkaniu dot. reaktywacji uzdrowiska. Krzeszowice posiadają lecznicze wody mineralne siarczanowo-wapniowo-magnezowe. Status uzdrowiska Krzeszowice uzyskały w okresie międzywojennym. W latach 60-tych ubiegłego wieku reaktywowano uzdrowisko. W Krzeszowicach znajduje się park, łazienki mineralne i pałac. Obecnie w ośrodku rehabilitacji narządu ruchu prowadzone jest leczenie pacjentów głównie ze schorzeniami reumatologicznymi i pourazowymi.

Zaproszeni goście, dyrektorzy sanatoriów wyrazili swoje obawy w związku z projektem zmiany ustawy uzdrowiskowej. Zwrócili się z prośbą do Prezesa Zarządu o poparcie ich wniosków w sprawie zaproponowanego przez nich projektu zmian.

Czwarte posiedzenie Zarządu SGU RP odbyło się 7 września 2022 roku w formie korespondencyjnej.

Zarząd SGU RP, 19 sierpień 2022 r., Gmina Solina (Uzdrowisko Polarićzyk)

Zostało zwołane w związku z powstałym wakiem w składzie Zarządu Stowarzyszenia Gmin Uzdrowiskowych RP w wyniku śmierci Zastępcy Prezesa Zarządu śp. Leszka Dzierżewicza (burmistrza Ciechocinka).

Podczas posiedzenia została również omówiona kwestia przyznania Statuetek Asklepiosa podczas jubileuszu 10-lecia Uzdrowiska Uniejów dla: Andrzeja Guta-Mostowego (Minister, Ministerstwo Sportu i Turystyki) za wspieranie rozwoju gmin uzdrowiskowych (m.in. program inwestycyjny dla uzdrowisk); Gminy Uniejów za innowacyjne rozwiązania w zakresie produktu uzdrowiskowego; Piotra Śliwickiego (Grupa ERGO Hestia) za wsparcie inwestycji proekologicznych w gminach uzdrowiskowych.

Piąte i zarazem ostatnie posiedzenie Zarządu SGU RP w 2022 roku odbyło się dnia 16 grudnia w Rabce-Zdroju.

Jan Golba (prezes zarządu), Wojciech Farbaniec (zastępca prezesa), Aleksandra Gosk (członek zarządu) wraz z Leszkiem Świdrem (burmistrz Rabki-Zdroju) obradowali w Pensjonacie Parkowy Dworek.

Posiedzenie zostało zwołane w celu zatwierdzenia sprawozdań, przyjęcia budżetu SGU RP na rok 2023, przyjęcia w poczet członków zwyczajnych Stowarzyszenia Gmin Uzdrowiskowych RP Gminy Krzeszowice oraz podjęcia działań mających na celu złożenie przez SGU RP wniosku w sprawie przygotowania wspólnej strategii rozwoju dla uzdrowisk małopolskich.

Jan Golba wyjaśnił, że w ramach Funduszy Europejskich dla Małopolski na 2021-2027 zostało wydzielone 20 mln euro na wsparcie miejscowości uzdrowiskowych (miasto i wieś). Warunkiem pozyskania środków dla uzdrowisk jest przygotowanie przez SGU RP diagnozy i Strategii Rozwoju Małopolskich Gmin Uzdrawiskowych w perspektywie 2021-2027.

Wspierana będzie realizacja ponadlokalnych i lokalnych strategii ukierunkowanych na zmiany strukturalne danego obszaru, w zgodzie

z kierunkami zdefiniowanymi na poziomie krajowym (w KSRR i KPM) i regionalnym (SRW) oraz z priorytetami UE. Obszary uzdrowiskowe mogą liczyć na: rozwój infrastruktury turystycznej, uzdrowiskowej w miejscowościach uzdrowiskowych (posiadających status uzdrowiska lub status obszaru ochrony uzdrowiskowej). Możliwe będzie m.in. wyposażanie w infrastrukturę uzdrowiskową oraz tworzenie urządzeń lecznictwa uzdrowiskowego, takich jak np. pijalnie wód mineralnych, tężnie solne, parki zdrojowe.

Zarząd SGU RP, 16 grudzień 2022 r. Rabka-Zdrój

Z ŻYCIA SGU RP

Walne Zebrania Członków SGU RP w Sopocie i Uniejowie.

(I. Drozd)

W 2022 roku odbyły się dwa Walne Zebrania Członków Stowarzyszenia Gmin Uzdrowiskowych RP.

Pierwsze walne zebranie miało miejsce dnia 5 maja 2022 roku w Sopocie.

Głównym celem Walnego Zebrania Członków SGU RP było zatwierdzenie sprawozdań za rok 2021. Podczas spotkania omówiona została realizacja zadań bieżących wynikających ze statutu Stowarzyszenia Gmin Uzdrowiskowych RP oraz uchwały programowej Nr 8/2019 Walnego Zebrania Członków SGU RP z dnia 18 marca 2019 r. w Muszynie.

Zadania SGU RP wynikające z uchwały programowej to m.in.: systematyczne

monitorowanie procesów legislacyjnych i podejmowanie działań zabezpieczających interesy gmin uzdrowiskowych w aktach prawnych odnoszących się do problematyki gmin uzdrowiskowych; podejmowanie działań informacyjnych, wyjaśniających, uświadamiających i prawnych w przypadku naruszenia interesów gmin uzdrowiskowych i uzdrowisk; stałe zabieganie o wsparcie Rządu i władz regionalnych dla realizacji programu aktywizacji gmin uzdrowiskowych; ścisła współpraca z innymi organizacjami uzdrowiskowymi takimi jak: Stowarzyszenie Unia Uzdrowisk Polskich, Izba Gospodarcza Uzdrowiska Polskie, Krajowa Izba Gospodarcza Przemysł Rozlewniczy

Walne Zebranie SGU RP, 5 maj 2022 r., Sopot

w sprawach dotyczących gmin uzdrowiskowych i uzdrowisk; szerokie rozpowszechnianie wiedzy i informacji o tematyce uzdrowiskowej; promocja polskich uzdrowisk w kraju i za granicą; pozyskiwanie środków pomocowych, krajowych i zagranicznych na promocję, badania naukowe, szkolenia, tworzenie programów rozwoju gmin uzdrowiskowych i uzdrowisk; podejmowanie działań mających na celu pozyskiwanie przez gminy i podmioty uzdrowiskowe środków pomocowych na realizację infrastruktury uzdrowiskowej, turystycznej i rekreacyjno-sportowej; podejmowanie działań w celu uzyskania wsparcia Rządu RP dla ograniczenia niskiej emisji w gminach uzdrowiskowych. Omówione zostały również bieżące działania związane z VII edycją konkursu EKO HESTIA SPA.

Jan Golba, Prezes Zarządu SGU RP w sprawozdaniu za rok 2022 omówił sytuację finansową gmin uzdrowiskowych związaną z pozyskiwaniem ustawowych środków na realizację zadań uzdrowiskowych i skutki częściowej utraty tych dochodów, w czasie i po pandemii Covid-19. Z danych zebranych przez SGU RP widać, ogromne zmniejszenie wpływów z tytułu poboru opłaty uzdrowiskowej za rok 2020 w porównaniu do 2019 roku. W niektórych gminach różnice sięgają nawet 60-70%. Jan Golba zwrócił też uwagę na nieprawidłowe używanie pojęcia opłaty uzdrowiskowej, nie tylko w przestrzeni medialnej, ale również w oficjalnych dokumentach różnych instytucji publicznych, co w konsekwencji prowadzi to błędnego przekonania w społeczeństwie o pobieraniu

dodatkowej opłaty za czyste powietrze czy ekologiczne środowisko. Jan Golba przypomniał, że w gminach nie pobiera się opłaty klimatycznej. Nie ma w prawie takiego pojęcia. Opłata uzdrowskowa pełni zupełnie inne cele niż opłata miejscowa i pobierana jest całkowicie z innego tytułu. Opłata uzdrowskowa pobierana jest na podstawie art. 48 ustawy uzdrowskowej. Przeznaczona jest na realizację zadań uzdrowskowych określonych w art. 46 ustawy uzdrowskowej i są to specjalne środki przeznaczone wyłącznie na cele uzdrowskowe. Prezes Zarządu dokonał również podsumowania co udało się uzyskać jeżeli chodzi o lecznictwo uzdrowskowe w okresie pandemii. Najważniejsze osiągnięcia to: utrzymanie pełnego finansowania sanatoriów i szpitali uzdrowskowych przez cały okres pandemii; uzyskanie znaczącego wsparcia finansowego zakładów lecznictwa uzdrowskowego w ramach „Tarczy antykryzysowej”; uzyskanie *vacatio legis* w odniesieniu do wymogów, norm i standardów technicznych jakie miały spełnić zakłady lecznictwa uzdrowskowego; bardzo znaczące podwyższenie stawki osobodnia (30%) oraz doprowadzenie do zmiany odpłatności kuracjuszy za pobyt w sanatorium (zmiana rozporządzenia Ministra Zdrowia).

Spośród spektrum rozmaitych zagadnień podjętych podczas obrad przedstawione zostały również aktualne zagrożenia oraz szanse dla gmin uzdrowskowych.

Aktualne zagrożenia dla gmin uzdrowskowych to m.in.: zamysł NFZ dotyczący zmiany sposobu kierowania kuracjuszy na leczenie uzdrowskowe (propozycja aby pacjent sam wybierał uzdrowsko, a sanatoria same prowadziły nabór pacjentów); ciągłe zakusy zmierzające do definitywnej likwidacji opłaty i dotacji uzdrowskowej; wygórowane wymogi techniczne dla obiektów i kadrowe dla zakładów lecznictwa uzdrowskowego, wciąż niemożliwe do spełnienia (brak kadry medycznej, a szczególnie lekarzy balneologów); wprowadzanie ulg podatkowych kosztem gmin uzdrowskowych; wyłączenie lecznictwa uzdrowskowego z systemu ochrony zdrowia; brak programów, o szerszej skali finansowej, bezpośredniego wsparcia dla gmin uzdrowskowych, zarówno w odniesieniu do dochodów bieżących (te stale maleją), jak i inwestycji w infrastrukturę uzdrowskową, turystyczną czy komunalną oraz tworzenie nowych konkurencyjnych produktów uzdrowskowych i turystycznych.

Szanse dla gmin uzdrowskowych to w szczególności: zmiana ustawy uzdrowskowej i złagodzenie reżimu publiczno-prawnego poprzez likwidację barier rozwojowych; zwiększenie nakładów na lecznictwo uzdrowskowe i uzyskanie większych środków na utrzymanie pacjenta, co w rezultacie da efekt skali; przekształcenie szpitali uzdrowskowych w sanatoria (dodatkowa opłata uzdrowskowa); pozyskanie środków inwestycyjnych w ramach regionalnych programów unijnych;

zmiana polityki Państwa w odniesieniu do turystyki i wprowadzenie finansowych mechanizmów wsparcia na wzór krajów europejskich (np. we Francji dopłata pozwalająca na podwyższenie wynagrodzenia, we Włoszech dotacje na modernizację bazy hotelowej itd.) a także utrwalanie wizerunku uzdrowisk jako miejscowości spełniających wysokie standardy środowiskowe i powszechne społeczne przekonanie o ponadprzeciętnej infrastrukturze turystycznej oraz bogatej ofercie turystycznej i kulturalnej w uzdrowiskach.

Dnia 6 października 2022 roku w Uniejowie miało miejsce Nadzwyczajne Walne Zebranie Członków SGU RP. Zebranie zostało zwołane w związku z koniecznością uzupełnienia składu Zarządu i wyboru członka Komisji Rewizyjnej SGU RP oraz podjęcia uchwał w sprawach ważnych dla stowarzyszenia.

Przed przystąpieniem do obrad uczczono minutą ciszy zmarłego Leszka Dzierżewicza, wieloletniego zastępcę prezesa Zarządu SGU RP, burmistrza Ciechocinka.

Prezes Zarządu, dr Jan Golba w trakcie szczegółowego omawiania punktów uchwały zwrócił uwagę na działania podejmowane w zakresie „Promocji polskich uzdrowisk w kraju i za granicą”. Obecnie SGU RP realizuje projekt wspólnie z Fundacją Rozwoju Regionów pod nazwą: „Wsparcie działalności MŚP z branży turystyki oraz zwiększenie rozpoznawalności Małopolski jako turystycznej

marki gospodarczej”. Ostatnio w projekcie TuMałopolska zrealizowano m.in.: nagrania dla TVN 24 w małopolskich gminach uzdrowiskowych; zorganizowane zostały dwie edycje Międzynarodowych Targów Turystyki Uzdrawiskowej (wersja online) w dniach 22-26.08 2022 i 12-16.09.2022; przeprowadzono drugą rekrutację MŚP do projektu.

Kolejnym realizowanym przez SGU RP projektem jest „Promocja oferty turystyczno-uzdrowiskowej miast i gmin uzdrowiskowych przy pomocy innowacyjnych rozwiązań komunikacyjnych”. Projekt ten został dofinansowany przez Ministerstwo Sportu i Turystyki. Swoim działaniem obejmuje 54 gminy (gminy uzdrowiskowe, obszary ochrony uzdrowiskowej i Wieliczkę, w której istnieje jedyne w Polsce sanatorium uzdrowiskowe w urządzonym podziemnym wyrobisku górniczym). Zakres projektu obejmuje opracowanie strategii rozwoju i opracowanie identyfikacji wizualnej turystycznego produktu uzdrowiskowego; opracowanie projektu i realizacja strony internetowej produktu i aplikacji mobilnej produktu oraz promocja strony i aplikacji mobilnej produktu.

Ważnym punktem sprawozdania były wyzwania stawiane gminom uzdrowiskowym. Szczególną uwagę zwrócono na: systematyczne obniżanie dochodów gmin uzdrowiskowych z tytułu wprowadzania ulg podatkowych i obniżenia PIT; skutki finansowe i wyzwania dla gmin z tytułu drastycznego wzrostu cen

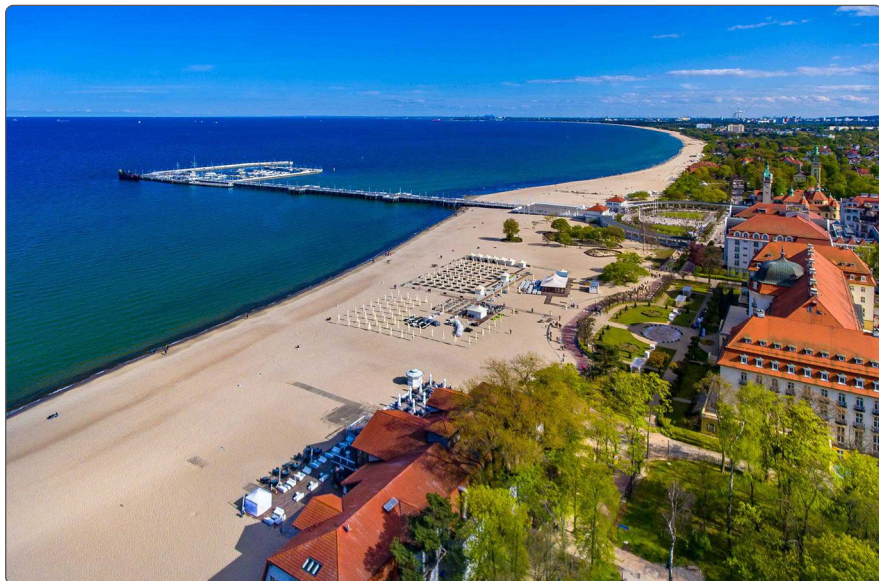
Walne Zebranie SGU RP, 6 październik 2022 r., Uniejów

na energię elektryczną, gaz, olej opałowy, a także podwyższenia opłat za wodę i ścieki; przewidywane okresowe załamanie ruchu turystycznego ze względu na okresowy drastyczny wzrost cen; perspektywy wstrzymania lub zlikwidowania działalności wielu obiektów hotelowych i gastronomicznych; zmiany systemu funkcjonowania sanatoriów oraz kierowania pacjentów na leczenie uzdrowskie oraz osłabienie ekologicznego wizerunku gmin, w związku z kryzysem na rynku paliw (perspektywa palenia „byle czym”).

Przedstawione zostały następujące propozycje działań w tym zakresie: monitorowanie zachodzących procesów zmian i natychmiastowa reakcja w przypadku zagrożenia interesów gmin uzdrowskich; walka o stworzenie inwestycyjnego

programu rozwoju uzdrowisk; tworzenie powszechnej wyrazistości uzdrowisk, poprzez używanie właściwych zwrotów charakteryzujących walory uzdrowskie oraz zwrotów jednoznacznie charakteryzujących uzdrowiska; rozpoczęcie kampanii medialnej reklamującej „Polskie Uzdrawiska” jako markowego produktu narodowego oraz budowanie pozytywnego wizerunku uzdrowisk jako miejsca idealnego dla leczenia, zdrowia, rekreacji i wypoczynku.

Dnia 7 października 2023 r. przedstawiciele gmin zrzeszonych w SGU RP uczestniczyli w obchodach Jubileuszu 10-lecia Uzdrawiska Uniejów i Sanatorium Uzdrawiskowego Instytutu Zdrowia Człowieka w Uniejowie.

Sopotkie plaże

Uniejów. Kompleks TERMY UNIEJÓW, widok na Zamek

Z ŻYCIA SGU RP

**Podpisanie porozumienia
o współpracy pomiędzy
Stowarzyszeniem Gmin
Uzdrowiskowych RP a Akademią
Wychowania Fizycznego
w Krakowie.**

(mgr P. Stelmach)

Dzięki wspólnej inicjatywie Burmistrza Gminy Rymanów i członka Zarządu Stowarzyszenia Gmin Uzdrowiskowych RP mgra Wojciecha Farbańca, Dziekana Wydziału Turystyki i Rekreacji AWF Kraków Pani dr. hab. Ewy Roszkowskiej, prof. AWF Kraków oraz pracownika IPIZ mgra Pawła

Stelmacha w dniu 6.08.2022 miało miejsce uroczyste podpisanie porozumienia pomiędzy Stowarzyszeniem Gmin Uzdrowiskowych RP a AWF Kraków. Odkonalo się ono w Ratuszu

Miejskim podczas największej imprezy w Muszynie, Festiwalu Wód Mineralnych. Uroczystego podpisania porozumienia dokonali Magnificenca Rektor AWF Kraków prof. dr hab. Andrzej Klimek oraz Prezes SGURP, Burmistrz Muszyny dr Jan Golba. W uroczystości uczestniczyła szersza delegacja z Wydziału Turystyki i Rekreacji w osobach Pani kierownik Zakładu Rekreologii i Odnowy Biologicznej dr Danuty Żiżki, dr Katarzyny Gmyrek z Zakładu Geografii Turystyki i Ekologii, dr Joanny Ziarkowskiej z Zakładu Historii i Organizacji Rekreacji oraz przedstawicieli studentów I roku SUM: Anety Gierek z kierunku „turystyka zdrowotna” oraz Marcina Sokala z kierunku „turystyka i rekreacja”.

Przedstawiciele Wydziału cieszyli się gościnnością SGU RP, korzystając z rozlicznych atrakcji Festiwalu Wód Mineralnych, wydarzeń, koncertów i innych występów. Kwaterowali w Hotelu Klimek **** SPA w uzdrowisku statutowym Muszyna Złockie, posiadającym jedyny w regionie aquapark wewnętrzny z wieloma atrakcjami. SGU RP jest najważniejszym w Polsce stowarzyszeniem reprezentującym gminy uzdrowiskowe. Jest ogólnopolską organizacją skupiającą gminy o podobnym charakterze i profilu działania, które posiadają na swoim terenie uzdrowiska lub obszary ochrony uzdrowiskowej, albo też pretendują do uzyskania statusu uzdrowiska. Stowarzyszenie udziela konsultacji i wspomaga procesy uzyskania statusu uzdrowiska

Od lewej dr Jan Golba, Prezes Zarządu SGU RP, prof. dr hab. Andrzej Klimek, Rektor AWF w Krakowie

lub obszaru ochrony uzdrowiskowej gmin, na terenie których istnieje możliwość utworzenia uzdrowiska. Ma przypisane wiele zadań, związanych z reprezentowaniem interesów gmin uzdrowiskowych, zarówno na szczeblu ogólnopolskim jak i międzynarodowym. Najważniejszymi spośród nich są: obrona i reprezentowanie interesów gmin uzdrowiskowych, wspieranie działań mających na celu rozwój polskich uzdrowisk oraz promocja uzdrowisk w kraju i za granicą.

Treścią podpisanego porozumienia jest szeroko rozumiana współpraca, obejmująca m.in.:

1. stworzenie platformy wykorzystania zasobów partnerów;
2. realizację wspólnych zadań zleconych;
3. doradztwo i wymianę informacji i doświadczeń;
4. realizację wspólnych projektów i działań promujących turystykę zdrowotną, uzdrowiskową, spa i wellness oraz medyczną jako formy aktywności rekreacyjnej i leczniczej, kierunki studiów oraz specjalności naukowej;
5. realizację praktyk studentów Wydziału Turystyki i Rekreacji AWF Kraków kierunków „turystyka zdrowotna” (nowy kierunek na studiach uzupełniających magisterskich zainaugurowany w roku akademickim 2022/2023), „turystyka i rekreacja”, „turystyka przygodowa” oraz „zarządzanie rekreacją i rozrywką”;
6. partycypację w badaniach naukowych oraz wymianę informacji i wyników badań dotyczących szeroko rozumianej turystyki zdrowotnej, w obrębie gmin uzdrowiskowych oraz obszarów ochrony uzdrowiskowej;
7. ułatwianie uczestnictwa i organizacji konferencji i innego rodzaju spotkań sprzyjających wielokierunkowemu przepływowi wiedzy dotyczącemu uzdrowisk i turystyki zdrowotnej;
8. udostępnianie i rozpowszechnianie informacji i materiałów promocyjnych dotyczących działalności AWF Kraków i SGURP oraz promocja wspólnych projektów zarówno w kraju jak i za granicą;
9. obopólne działania na rzecz rozwoju „Biuletynu Uzdrowiskowego”, czasopisma naukowego wydawanego przez SGU RP;
10. wdrażanie oraz promocja projektów z zakresu turystyki zdrowotnej i aktywnej;
11. promocję osiągnąć obu stron w kraju i za granicą.

W ramach porozumienia przewidziano do realizacji następujące projekty badawcze:

I. „Perspektywy rozwoju sieci uzdrowisk w Polsce w kontekście ich

specjalizacji leczniczych”. Celem jest ocena stanu zaawansowania działań na rzecz uzyskania statusu uzdrowiska, identyfikacja barier w tym procesie oraz stopnia unikalności profili leczniczych potencjalnych nowych uzdrowisk.

II. „Funkcje i funkcjonalności platform i aplikacji mobilnych dla gmin uzdrowiskowych w Polsce”. Celem jest określenie sposobów wykorzystania i zakresu funkcjonalności platform i aplikacji mobilnych, jako instrumentu realizacji celów gmin uzdrowiskowych.

III. „Możliwości oraz sposoby realizacji funkcji wypoczynkowej i zdrowotnej w gminach uzdrowiskowych” Celem jest poznanie oczekiwań dotyczących zaspokajania potrzeb wypoczynku i zdrowotnych kuracjuszy oraz wczasowiczów przebywających w uzdrowiskach, przede wszystkim w zakresie korzystania z usług rekreacyjnych, turystycznych oraz spa i wellness.

mgr Paweł Stelmach

Wydział Turystyki i Rekreacji
AWF Kraków

Ratusz na Rynku w Muszynie

KONKURS EKO HESTIA SPA

Rabka-Zdrój Laureatem VII edycji konkursu EKO HESTIA SPA

(W. Fułek, I. Drozd)

Rabka-Zdrój została doceniona przez kapitułę konkursu EKO HESTIA SPA za ciągłość działań i determinację władarzy w systematycznym rozwiązywaniu głównego problemu środowiskowego, jakim jest jakość powietrza. To efekt między innymi wprowadzenia restrykcyjnej uchwały antysmogowej i inwestycji w odnawialne źródła energii. Nagrodę przyznano podczas uroczystej sesji Rady Miasta Rabka-Zdrój dnia 16 grudnia br. W tym roku po raz pierwszy wybrano również Eko Wizjonera.

W tegorocznej VII edycji konkursu ocenie podlegały nowatorskie działania i inwestycje, mające pozytywny wpływ na środowisko, zrealizowane

w latach 2017-2021. W gronie ścisłych finalistów znalazły się 4 miejscowości: Goczałkowice-Zdrój, Kazimierza Wielka, Rabka-Zdrój i Uniejów.

– ERGO Hestia co roku znajduje się na podium Rankingu Odpowiedzialnych Firm. Posiadając niezbędne know-how, chcemy zachęcać do obierania podobnego kierunku innych podmiotów, w tym przypadku gmin uzdrowiskowych. To jeden z najważniejszych celów naszej Strategii Zrównoważonego Rozwoju – mówi Mario Zamarripa, dyrektor ds. Zrównoważonego Rozwoju w Grupie ERGO Hestia.
– Zmiany klimatyczne to ogromne wyzwanie, z którym musimy się wszyscy dziś zmierzyć. Dlatego nasz konkurs

ma nie tylko promować zielone idee, ale i przynosić korzyści praktyczne – nagroda główna jest przeznaczana na kolejne proekologiczne inwestycje – dodaje.

Tegorocznym laureatem zostało małopolskie uzdrowisko Rabka-Zdrój.

– Rabka-Zdrój zasłużyła na tę nagrodę głównie z uwagi na wieloletnią konsekwencję i skalę swoich działań podjętych w zakresie ekologii. Składają się na nie m.in. systematyczna gazyfikacja gminy, działalność tzw. „ekodoradcy”, aż 8 różnych programów dotyczących ochrony powietrza (skutecznie wpływających na redukcję emisji CO₂), liczne inwestycje w zakresie solarów, pomp ciepła i fotowoltaiki, działalność edukacyjna czy wprowadzenie specjalnej aplikacji „ekointerwencji” – mówi

prof. Alicja Kicińska z AGH, ekspert Kapituły.

Ufundowana przez ERGO Hestię główna nagroda konkursowa wynosi, jak co roku, 100 tysięcy złotych. Zwycięskie uzdrowisko może ją przeznaczyć wyłącznie na realizację pomysłów i projektów związanych z ochroną środowiska.

Od samego początku merytorycznym partnerem konkursu EKO HESTIA SPA jest największa polska organizacja, skupiająca gminy o podobnym charakterze i profilu działania, które posiadają na swoim terenie uzdrowiska lub obszary ochrony uzdrowiskowej, albo też pretendują do uzyskania statusu uzdrowiska – Stowarzyszenie Gmin Uzdrowiskowych RP.

Rabka-Zdrój. Fot. Arch. UM Rabka Zdrój

– To konkurs unikatowy – nawet w skali europejskiej – realnie wspierający najcenniejsze inicjatywy i inwestycje związane z ochroną środowiska – podkreśla dr Jan Golba, prezes SGU RP, długoletni samorządowiec i burmistrz Muszyny. – Rabka-Zdrój była drugim, po Krakowie, polskim miastem, które wprowadziło restrykcyjną uchwałę antysmogową, co już przyniosło wymierne rezultaty. Bardzo się cieszę, że dostrzeżono te wieloletnie, kompleksowe działania w zakresie ochrony środowiska. Zwłaszcza, że nietypowe położenie Rabki w górskiej kotlinie zasadniczo utrudnia naturalną wentylację, nic więc dziwnego, że walka o czystsze powietrze stała się priorytetem samorządowych władz. Rabka jest też absolutnym rekordzistą wśród polskich uzdrowisk w liczbie funkcjonujących tężni – dodaje.

W tym roku po raz pierwszy kapituła postanowiła też w szczególny sposób wyróżnić indywidualnie statuetką Eko Wizjonera.

Za wieloletnie, strategiczne działania w zakresie ochrony środowiska trafiła ona do burmistrza Uniejowa, Józefa Kaczmarka.

– Uniejów, pierwszy laureat konkursu, obchodzący w tym roku jubileusz 10-lecia powstania uzdrowiska, jest przykładem doskonałego wykorzystania naturalnego potencjału złóż geotermalnych i wykorzystania ich nie tylko do celów leczniczych i uzdrowiskowych, ale i dynamicznego rozwoju lokalnego ze szczególnym poszanowaniem dla środowiska naturalnego – podkreśla Przewodniczący Kapituły, Wojciech Fułek.

Dyplom EHS Rabka-Zdrój

W 7 dotychczasowych edycjach konkursu uczestniczyły łącznie 34 polskie uzdrowiska, a dotychczasowi laureaci to: Uniejów, Busko-Zdrój, Inowrocław, Łądek-Zdrój, Gmina Dębica (uzdrowisko Latoszyn) i Muszyna. Regulamin

dopuszcza ponowny start Laureata w konkursie po 5-letniej karencji.

STU ERGO HESTIA SA za działania na rzecz EKOLOGII otrzymało w 2021 roku tytuł „Dobroczyńca Roku”.

Aplikacje mobilne uzdrowisk statutowych. Kamila Camona, Klaudia Chwaja. Akademia Wychowania Fizycznego w Krakowie, Wydział Turystyki i Rekreacji

Słowa kluczowe: turystyka uzdrowiskowa, gminy uzdrowiskowe, uzdrowiska statutowe aplikacje mobilne, technologie mobilne

Streszczenie:

Turystyka zdrowotna, gminy uzdrowiskowe i uzdrowiska jako działalność turystyczno-lecznicza posiadają wiele pozytywnych aspektów, szczególnie ważnych dla funkcjonowania społeczeństwa.

Obszary uzdrowiskowe na przestrzeni lat zostały w znaczący sposób rozwinięte i spopularyzowane. Przyczynił się do tego rozwój techniki a obecnie dużą nadzieję pokłada się w technologiach mobilnych. W pracy skupiono

się na występowaniu na rynku aplikacji mobilnych dedykowanych polskim uzdrowiskom statutowym.

Turystyka uzdrowiskowa, wraz z turystyką spa i wellness oraz turystyką medyczną jest jedną z form turystyki zdrowotnej (Mika, Ptaszycka-Jackowska 2007, s. 279, 286 i 290), która według Wolskiego (1970 [za:] Gaworecki 2003, s. 37) to: „świadome i dobrowolne udanie się na pewien okres poza miejsce zamieszkania, w czasie wolnym od pracy, w celu regeneracji ustroju dzięki aktywnemu wypoczynkowi fizycznemu i psychicznemu”. Celem pracy jest identyfikacja i analiza popularności aplikacji mobilnych polskich uzdrowisk statutowych.

Uzdrowiska statutowe

Punktami docelowymi turystyki uzdrowiskowej są uzdrowiska, które według Miki i Ptaszyckiej-Jackowskiej (2007, s. 279) są obszarem, na którym prowadzone jest lecnictwo uzdrowiskowe i który został wydzielony w celu wykorzystania i ochrony naturalnych surowców leczniczych. Natomiast w uzdrowiskach działają zakłady lecznictwa uzdrowiskowego, będące zakładami opieki zdrowotnej utworzonymi w celu udzielania świadczeń zdrowotnych, w ramach kierunków leczniczych ustalonych dla danego uzdrowiska. Zdaniem Szamborskiego (1978 [za:] Gaworecki 2003, s. 37) głównym motywem podjęcia turystyki uzdrowiskowej jest chęć odnowy sił, a Miki i Ptaszycka-Jackowska (2007, s. 279) za dwa główne cele podają leczenie schorzeń oraz podnoszenie ogólnego stanu zdrowia poprzez zapobieganie powstawaniu schorzeń.

Polska może pochwalić się 47 uzdrowiskami statutowymi, które znajdują się na terenie 44 gmin uzdrowiskowych. Gminy te to jednostki o specyficznym charakterze realizowanych przez siebie zadań według obowiązujących regulacji prawnych. Chcąc otrzymać status uzdrowiska należy spełniać szereg warunków. Priorytetem musi być jednak posiadanie naturalnych surowców leczniczych oraz klimatu o właściwościach leczniczych. W myśl prawa uzdrowiskowego (art. 2 pkt 3 ustawy z dnia 28 lipca 2005 o lecnictwie uzdrowiskowym, uzdrowiskach, obszarach

ochrony uzdrowiskowej oraz o gminach uzdrowiskowych, Dz.U. 2021 poz. 1301) uzdrowisko to "obszar, na terenie którego prowadzone jest lecnictwo uzdrowiskowe, wydzielony w celu wykorzystania i ochrony znajdujących się na jego obszarze naturalnych surowców leczniczych, spełniający warunki, o których mowa w art. 34 ust. 1 ustawy, któremu został nadany status uzdrowiska".

Społeczeństwo naszego kraju na przełomie ostatniej dekady zaczęło zwracać szczególną uwagę na zminimalizowanie procesów starzenia się, szybką regenerację organizmu, przyjazne psychicznie otoczenie, nieobciążone zanieczyszczeniami dzisiejszego świata oraz aspekt, którego nie można pominąć – modę na zdrowy i ekologiczny tryb życia. Z roku na rok, polskie uzdrowiska statutowe przyciągają coraz większą liczbę odwiedzających, zwiększając przy tym swoją popularność głównie ze względu na korzystne działanie wyżej wymienionych czynników.

Aplikacje mobilne i ich znaczenie we współczesnym świecie

Ogromną popularnością cieszą się także technologie mobilne, które stały się dominującym czynnikiem wpływu na światowe rynki, umożliwiając skuteczne rozwiązania w wielu dziedzinach. W 2018 r. stwierdzono, iż liczba polskich internautów korzystających ze smartfonów lub tabletów była większa niż osób korzystających z komputerów stacjonarnych (Dąbrowski, 2019 [za:] Manczak,

Bajak, 2021, s. 29). To nieodłączny element naszego codziennego życia (Martin, Ertzberger, 2013; Parys, 2016 [za:] Manczak, Bajak, 2021, s. 29).

Aplikacje mobilne to oprogramowania, które działają na urządzeniach przenośnych takich jak: smartfony czy tablety. Charakteryzują się wielorakim zastosowaniem ułatwiając i pomagając w organizacji codziennego życia. To również doskonałe narzędzie promocyjne oraz kanał dostępu do klientów dzięki zindywidualizowanej komunikacji z nimi. Funkcje oferowane potencjalnym odbiorcom, mają charakter społecznościowy, rozrywkowy, edukacyjny i informacyjny (Kubiak, 2015 [za:] Manczak, Bajak, Sanak-Kosmowska, 2021, s. 40).

Aplikacje mobilne polskich uzdrowisk statutowych

W Polsce na przełomie ostatnich lat turystyka uzdrowiskowa jest dynamicznie odradzającym się zjawiskiem na rynku usług turystycznych. Obecnie obserwujemy zmianę profilu tej formy turystyki z kojarzącej się głównie z wyjazdami do sanatorium na turystykę związaną z wypoczynkiem i zdrowiem (Kulykovets i inni, 2018). Uzdrowiska spełniają zatem dwie podstawowe funkcje: leczniczo-rehabilitacyjną i profilaktyczną oraz turystyczną i sportową. Bogate walory naturalne naszego kraju o właściwościach leczniczych, tj.: źródła wód mineralnych, borowiny czy mikroklimat, sprawiają, że obszar Polski niewątpliwie wyróżnia się pod tym względem wysoką atrakcyjnością i konkurencyjnością na tle

Europy. Niezwykle ważne jest jednak uświadamianie turystów i wpływanie na podejmowanie przez nich decyzji dotyczących wyboru miejsca wypoczynku. Determinowane jest to w znacznej mierze przez działalność promocyjną, która obejmuje przekazywanie informacji w sposób tradycyjny oraz z wykorzystaniem nowych technologii.

Badania zespołu O. Kulykovets i inni (2018) dostarczyły nam informacji, że prawie wszystkie uzdrowiska mają strony internetowe, które prezentują kierunki leczenia i ofertę zabiegów, opisują historię danego miejsca i walory turystyczne w okolicy. Zauważono, że komunikacja z gośćmi prowadzona jest za pośrednictwem poczty mailowej, blogów, forów i innych sposobów wymiany opinii. Aby wspomagać swoją działalność marketingową, podmioty odpowiedzialne za zarządzanie gminami uzdrowiskowymi i zakładami lecznictwa uzdrowiskowego sięgają po nowoczesne narzędzia, do których należy zaliczyć aplikacje mobilne. Rozszerzają one funkcjonalność urządzeń mobilnych, ułatwiają wykonywanie określonych czynności, a dzięki nim turyści mogą wejść w interakcje z tym, co oferuje dana gmina lub jej część.

Dla potrzeb analizy rozwoju technologii mobilnych w turystyce uzdrowiskowej dokonano analizy współczesnych narzędzi promocji ze zwróceniem szczególnej uwagi na aplikacje mobilne w polskich uzdrowiskach statutowych, a wyniki badań przedstawiono w tab 1.

Tab. 1. Przegląd aplikacji mobilnych polskich uzdrowisk statutowych w Polsce jako współczesnych narzędzi promocji turystyki uzdrowiskowej.

Gmina	Nazwa aplikacji	Google play	
		Ilość pobrań	Deweloper
Sopot	Trójmiasto.pl	100 tys+	Trójmiasto.pl
	Karta Sopocka	1 tys+	Qb-Mobile s.c.
Kołobrzeg	Kołobrzeg Re:generacja	10 tys+	Amistad
Ustroń	Footsteps (trasy po Ustroniu)	10 tys+	Aplover Software House
Augustów	Żegluga Augustowska	1 tys+	Cormo Mobile
	Augustów	100+	Amistad
Busko-Zdrój	Busko-Zdrój	1 tys+	Amistad
Szczawnno-Zdrój	Aglotroter	1 tys+	Karol Czaj
Świeradów-Zdrój	Świeradów-Zdrój	1 tys+	Amistad
	Przygoda w Górach	1 tys+	Amistad
Świnoujście	Świnoujście	1 tys+	Praxi Software sp. z o.o.
	Świnoujście	1 tys+	Itcomputer.eu
Ustka	Visit Ustka	1 tys+	Franklymobi
	Ustka	100+	Audiotour.pl
	!Go Ustka	10+	Cityway sp. z o.o.
	!Go Gmina Ustka	500+	Cityway sp. z o.o.
	Skarby Usteckiej Przyrody	500+	33Step sp. z o.o.
	Solec Zdrój – Turystyka i i Info	100+	Altconnect sp. z o.o.
Solec-Zdrój	Solec Zdrój – Turystyka i i Info	100+	Altconnect sp. z o.o.
Szczawnica	Dunajec-Przełom się!	100+	Audiotour.pl
Jedlina-Zdrój	Turystyczna Jedlina	50+	Pentacomp Systemy Informatyczne S.A.
Krasnobród	Gmina Krasnobród	50+	Gmina Krasnobród

Źródło: Opracowanie własne na podstawie <https://play.google.com/> (30.10.2022).

Tab. 1. stanowi przegląd aplikacji mobilnych polskich uzdrowisk statutowych w Polsce jako współczesnych narzędzi promocji turystyki uzdrowiskowej. Zebrane informacje pochodzą z platformy Google Play i pozwoliły na zidentyfikowanie aplikacji poszczególnych uzdrowisk statutowych w Polsce, ich producentów aplikacji oraz ilości pobrań.

W pierwszej kolejności przeprowadzono analizę rynku aplikacji mobilnych w celu identyfikacji istnienia uzdrowiskowych aplikacji mobilnych dla poszczególnych gmin. Biorąc pod uwagę liczbę pobrań poszczególnych aplikacji przez użytkowników Google Play, możemy dokonać oceny popularności poszczególnych pozycji. 34 spośród 47 badanych uzdrowisk (czyli aż 72% z wszystkich) nie posiada własnej aplikacji turystycznej lub uzdrowiskowej. Do uzdrowisk tych należą: Ciechocinek, Cieplice, Czarniawa-Zdrój, Dąbki, Długopole-Zdrój, Duszniki-Zdrój, Goczałkowice-Zdrój, Gołdap, Horyniec-Zdrój, Inowrocław, Iwonicz-Zdrój, Kamień Pomorski, Konstancin-Jeziorna, Krynica-Zdrój, Kudowa-Zdrój, Łądek-Zdrój, Łatoszyn, Muszyna, Nałęczów, Piwniczna-Zdrój, Polanica-Zdrój, Polańczyk, Połczyn-Zdrój, Przerzeczyń-Zdrój, Rabka-Zdrój, Rymanów-Zdrój, Supraśl, Swoszowice, Uniejów, Wapienne, Wieniec-Zdrój, Wysowa-Zdrój, Złockie oraz Żegiestów-Zdrój. Pozostałe uzdrowiska statutowe posiadają aplikację, a 5 spośród nich ma więcej niż jedną aplikację. Przyglądając się wymienionym aplikacjom, zaledwie 3 mają więcej niż 10 tys. pobrań. Niewielkie zainteresowanie możemy przypisać m.in. deficytowi informacji potencjalnych użytkowników o istnieniu tego typu aplikacji.

Podsumowanie

Reasumując, informacja turystyczna, a w tym dotycząca uzdrowisk jest

udostępniana zarówno w formie tradycyjnej jak i cyfrowej. Należy podkreślić, że w dzisiejszych czasach, w dobie dominacji Internetu i urządzeń mobilnych, to forma cyfrowa ma szczególne znaczenie w dostępie do informacji.

Celem pracy była identyfikacja i analiza popularności aplikacji mobilnych polskich uzdrowisk statutowych. Zadbanie o dostęp do aplikacji mobilnych to szansa na współtworzenie wspólnej wartości publicznej, komunikacji oraz zwiększenie popularności tych uzdrowisk. Na dostępie do aplikacji mobilnych mogą zyskać zarówno kuracjusze pełnopłatni oraz niepełnopłatni (dotowani przez państwo), producenci aplikacji oraz sama miejscowość i cała gmina, w której jest położone uzdrowisko.

Aplikacje mobilne polskich uzdrowisk statutowych ze względu na dość niski procent występowania, są ciągle na etapie rozwoju. Obecnie posiadają one takie informacje jak: podkłady mapowe okolicy, wydarzenia i aktualności z uzdrowisk czy najważniejsze atrakcje turystyczne.

Zasadne byłoby poszerzenie aplikacji mobilnych uzdrowisk statutowych o pewne kluczowe aspekty takie jak informacje na temat:

- bazy noclegowej (dostępne miejsca noclegowe, możliwość szybkiego kontaktu w celach rezerwacji);
- bazy zabiegowej (techniki leczenia, usługi leczniczo

– profilaktyczne, informacje dotyczące opieki lekarskiej i wykwalifikowanej kadry medycznej w okolicy);

- naturalnych surowców leczniczych dostępnych i wykorzystywanych w okolicy;
- rodzaju obiektów i infrastruktury rekreacyjnej i uzdrowiskowej.

Forma cyfrowa informacji turystycznej ma szczególne znaczenie w perspektywie rozwoju oraz zwiększającego się wykorzystania usług internetowych i urządzeń mobilnych w dostępie do wiedzy i informacji. Tworzenie i aktualizowanie cyfrowych kanałów informacyjnych takich jak media społecznościowe i aplikacje mobilne przez uzdrowiska statutowe jest istotnym zadaniem promocji lokalnych walorów i atrakcji. W tym przypadku istotnym problemem jest racjonalność wydatków na promocję, w tym na zamówienia aplikacji mobilnych. Istotna jest więc analiza porównawcza popularności aplikacji mobilnych w kontekście przeznaczanych na nie środków publicznych. Niniejsze badanie stanowiło przyczynek do rozwiązania zasygnalizowanego problemu.

Bibliografia:

Gaworecki W.W., 2003, *Turystyka*. PWE, Warszawa.

Kubiak K., 2015, *Ocena wybranych aplikacji mobilnych w opinii użytkowników*.

ków. „Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Szczecińskiego. Problemy Zarządzania, Finansów i Marketingu”, nr 41(2), s. 83–93.

Kulykovets O., Czeczotko M., Kudlińska-Chylak A., Górską-Warsewicz H., 2018, *Współczesne narzędzia promocji turystyki uzdrowiskowej*, „Zeszyty Naukowe. Turystyka i Rekreacja”, nr 1, s. 19–43.

Manczak I., Bajak M., 2021, *Turystyczne aplikacje mobilne – ocena oprogramowania VisitMalopolska*, „Turystyka/Turyzm”, nr 31(1), s. 29–38.

Manczak, I., Bajak, M., Sanak-Kosmowska, K., 2021, *Muzealna aplikacja mobilna a udogodnienia dla osób niepełnosprawnych: przykład Wilanów Guide*, „Przegląd Prawno-Ekonomiczny”, nr 2, s. 35–54.

Martin F., Ertzberger J., 2013, *Here and now mobile learning: An experimental study on the use of mobile technology*. „Computers & Education”, nr 68, s. 76–85.

Mika M., Ptaszycka-Jackowska D., 2007, *Formy turystyki zdrowotnej*, [w:] Kurek W. (red.), *Turystyka*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa, s. 279–291.

Parys T., 2016, *Identyfikacja barier zastosowania technologii mobilnych z perspektywy użytkowników indywidualnych*, „Studia Ekonomiczne. Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Ekonomicznego w Katowicach”, nr 281, s. 142–154.

Potycz D., 2019, *Gmina uzdrowiskowa jako przykład gminy o specjalnym statusie*, „Przegląd Prawa Publicznego”, nr 11, s. 69-81.

Szamborski Z., 1978, *Turystyka zdrowotna uzdrowiskowa, jako istotny element odnowy sił człowieka*, Zeszyty Naukowe Instytutu Turystyki nr 6, Warszawa, s. 58.

Wolski J., 1970, *Turystyka zdrowotna a uzdrowiska europejskich krajów socjalistycznych*, „Problemy Uzdrowiskowe”, nr 5.

Zawadzki P., 2018, *Aplikacje mobilne jako element systemu informacji turystycznej*, „Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie”, nr 4(976), s. 85-101.

VISIT POLSKIE UZDROWISKA

**Gwarancja
zdrowia i wypoczynku**

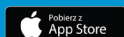
**Polskie
Uzdrowiska**

W Polsce jest obecnie 47 uzdrowisk statutowych oraz wiele miejscowości o walorach potencjalnie uzdrowiskowych. Jedną z nich jest Wieliczka, w której znajduje się jedyne w Polsce sanatorium uzdrowiskowe w urzędzonym wyrobisku górniczym. W przyszłości liczba uzdrowisk może się powiększyć, gdyż kolejne gminy podejmują działania mające na celu uzyskanie tego statusu. Polskie Uzdrowiska położone są w najpiękniejszych krajobrazowo regionach naszego kraju i obfitują w liczne bogactwa naturalne. Uzdrowiska to nie tylko najwyższa jakość lecznictwa uzdrowiskowego, to także bogata i różnorodna infrastruktura turystyczno-uzdrowiskowa tworzące wspólny produkt - **POLSKIE UZDROWISKA**.

APLIKACJA MOBILNA

Aplikacja mobilna „POLSKIE UZDROWISKA” to propozycja aktywnego spędzenia czasu. Bogata i różnorodna oferta turystyczno-uzdrowiskowa kurortów została przedstawiona w sposób interesujący i zachęcający do odkrycia uzdrowiskowych skarbów.

Aplikacja **POLSKIE UZDROWISKA** jest zgodna z systemami operacyjnymi Android oraz iOS.

KONTAKT

Stowarzyszenie Gmin Uzdrowiskowych RP
ul. Czarny Potok 27/24
33-380 Krynica Zdrój
+48 18 477 74 50

www.visitpolskieuzdrowiska.pl
www.sgurp.pl

Projekt „Promocja oferty turystyczno-uzdrowiskowej miast i gmin uzdrowiskowych przy pomocy innowacyjnych rozwiązań komunikacyjnych” został współfinansowany przez Ministerstwo Sportu i Turystyki zgodnie z zawartą Umową nr 0022/0004/1867/A/DOI/OT/6P.

PREZENTACJA GMIN CZŁONKOWSKICH SGU RP

Solec-Zdrój

Gmina Solec-Zdrój położona jest w południowo-wschodniej części województwa świętokrzyskiego, w powiecie buskim, kilkanaście kilometrów od ujścia rzeki Nidy do Wisły. Jej nazwa niewątpliwie pochodzi od słonych źródeł, które licznie występują na tym terenie. Pierwsze wzmianki o Solcu pojawiły się już na początku XIV wieku w spisie parafii diecezji kieleckiej. Natomiast jego rozwój nastąpił wraz z nadejściem XVIII wieku. Wtedy rozpoczęła się eksploatacja miejscowych solanek oraz uruchomienie na ich bazie warzelni soli.

W 1815 roku radca górniczy, inżynier Becker przybył do Solca

w poszukiwaniu soli kamiennej, jednak zamiast niej znalazł wodę siarczową. Z upływem lat lecznicze właściwości wody soleckiej odkryli sami mieszkańcy, co przyczyniło się do powstania dzisiejszego uzdrowiska.

W 1837 roku powstały pierwsze budynki leczniczo-kąpielowe oraz mieszkalne. Do Solca przyłączono także przyległe do miejscowości 100 ha lasu iglastego, zbudowano drewniane łaźienki, dom dla kuracjuszy oraz pijalnię wód mineralnych. I to właśnie rok 1837 stał się oficjalną datą powstania uzdrowiska. Już w 1858 roku o skuteczności leczenia w Solcu tak pisał profesor Józef Dietl: *„We wszystkich tego rodzaju ciężkich*

Baseny Mineralne, fot. Archiwum Gminy Solec-Zdrój

i uporczywych wypadkach dowiódł Solec takiej skuteczności (na mocy niezliczonych doświadczeń), iż pod tym względem możemy się obejść bez każdego innego zagranicznego źródła, a nawet śmiało wyrzec nie wahamy się, iż czego Solec nie jest w stanie dokazać, tego tem bardziej nie dokáže żadne inne źródło”.

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego z 2021 roku Solec-Zdrój liczy nieco ponad 800 mieszkańców, a cała gmina, w skład której wchodzi 19 sołectw około 5000 mieszkańców. Choć gmina nie jest duża, posiada spory potencjał rozwojowy. Atutami, które zachęcają do odwiedzenia tej części Polski są zdecydowanie zasoby wód leczniczych, czyste środowisko, bogata infrastruktura oraz oferta kulturalna.

Na terenie miejscowości znajduje się kompleks basenów mineralnych, łączący funkcję rekreacyjną z misją leczenia i profilaktyki wielu chorób. W jego skład wchodzi hala basenowa z basenem pływackim, zjeżdżalnicami oraz atrakcjami wodnymi i brodzikiem dla dzieci. W sezonie letnim przy basenie zewnętrznym otwarta jest plaża, z której można podziwiać park zdrojowy.

Do aktywnego wypoczynku dla osób w każdym wieku zachęcają cieszące się niezwykle popularnością siłownie plenerowe. Podczas ćwiczeń można nie tylko poprawić kondycję, ale również spędzić czas na świeżym powietrzu podziwiając jednocześnie piękno przyrody.

Gmina Solec-Zdrój dysponuje również wieloma atrakcjami turystycznymi. Poza wspomnianymi już basenami mineralnymi i plenerowymi siłowniami znajduje się: zalew rekreacyjny, szlaki spacerowe (w tym do turystyki kwalifikowanej), historyczne i przyrodnicze oraz szereg zabytkowych budynków (znajdują się wśród nich zarówno obiekty sakralne, jak również zabytki architektury świeckiej, które są cenne pod względami: historycznym, kulturowym i architektonicznym). Na terenach Szanieckiego Parku Krajobrazowego można podziwiać pełną krasę soleckich krajobrazów z bogactwem roślinnych muraw kserotermicznych, które bezpośrednio przylegają do szachownicy pól uprawnych i sadow. Uwarunkowania geologiczne

sprawiły, że można tu również zobaczyć objęty ochroną przyrodniczą zespół jaskiń krasowych i wąwozów. Południowo – zachodnia część gminy to tradycyjne miejsce grzybobrań. Można tu pełną piersią pooddychać nasączonym sosnowymi olejkami eterycznymi powietrzem i poszukać prawdziwków, podgrzybków czy kozaków. W bezpośrednim sąsiedztwie kompleksów leśnych, w miejscowości Zagórzany, znajduje się stadnina koni. W okolicy można też spotkać liczne bociany. W niezwyklej atmosferze, bez wszechobecnej cywilizacyjnej gorączki można znaleźć tu doskonałe warunki zarówno do leczenia, jak i wypoczynku.

Okresletni jest bardzo intensywny pod względem kulturalno-rozrywkowym.

Solec-Zdrój z lotu ptaka, fot. Archiwum Gminy Solec-Zdrój

Stadnina koni małopolskich w Zagórzanach, fot. Archiwum Gminy Solec-Zdrój

Wszystko to za sprawą organizowanych cyklicznie wydarzeń. W czerwcu odbywa się Ogólnopolski Festiwal Muzyki Akordeonowej „*Harmonia Zdrowia i Muzyki*”. Jest on okazją do zaprezentowania szerokiego spektrum muzyki akordeonowej polskich i światowych kompozytorów.

Lipiec upływa pod znakiem festynów. „Powitanie Wakacji” oraz „Soleckie Lato nad Zalewem” to imprezy skierowane nie tylko do młodych osób, ale całych rodzin. „Powitanie Wakacji” oraz Soleckie Lato nad Zalewem” to festyny rodzinne, które składają się z dwóch części: sportowej, w której odbywają się turnieje i konkursy zręcznościowe oraz rozrywkowej, czyli występów amatorskich dzieci i młodzieży oraz zawodowych artystów. Fakt, że rodziny zawodników

aktywnie uczestniczą w przygotowaniach przyczynia się do umocnienia więzi rodzinnych. W festynach biorą udział nie tylko mieszkańcy gminy, ale również kuracjusze czy mieszkańcy okolicznych powiatów. To z kolei wpływa na promocję zarówno Gminy Solec-Zdrój, jak i całego powiatu buskiego.

15 sierpnia obchodzone jest Święto Plonów. Organizowane są wtedy dożynki gminne, które mają charakter ponadlokalny.

Kolejną imprezą, która cieszy się dużym zainteresowaniem jest organizowany we wrześniu Wyścig Kolarski im. Andrzeja Imosy. Biorą w nim udział nie tylko amatorzy (dzieci, młodzież szkolna i dorośli), ale również zawodowi kolarze. Impreza

Zalew Rekreacyjny, fot. Archiwum Gminy Solca-Zdrój

ma nie tylko corocznych bywalców, ale co roku przyciąga grupę nowych osób, dla których ten wyścig jest kolejnym wyzwaniem, porównaniem swoich sił w peletonie i hołdem oddanym patronowi wyścigu – tragicznie zmarłemu czołowemu zawodnikowi regionu i kraju - Andrzejowi Imosie. Tradycyjnie od wielu lat ścigają się tu dawni przyjaciele i znajomi z kolarskiego peletonu A. Imosy.

Trasa wyścigu wiedzie ulicami Solca-Zdroju, a jej długość jest uzależniona od kategorii wiekowej startujących oraz ich umiejętności (zawodowcy mają do pokonania więcej okrążeń).

Organizowane w gminie wydarzenia oraz znajdujące się w jej granicach atrakcje turystyczne tworzą pozytywny wizerunek i zachęcają do odwiedzenia.

Zabytkowy Park w Zborowie

Solec-Zdrój Jaskinie w Zagaju Kikowskim i widok na gminę

PREZENTACJA GMIN CZŁONKOWSKICH SGU RP

Goczałkowice-Zdrój

Gmina Goczałkowice-Zdrój położona jest w województwie śląskim, w powiecie pszczyńskim. Jak głosi legenda nazwa wywodzi się od imienia rycerza Goczała, który otrzymał tutejsze ziemie za zasługi na polach bitewnych.

Pierwsze wzmianki o miejscowości pochodzą z XIV wieku, ale prawdopodobnie ma ona jeszcze starszy rodowód. Obecnie Goczałkowice-Zdrój są uzdrowską gminą wiejską, która liczy około 6,7 tysięcy mieszkańców. Zajmuje powierzchnię prawie 49 km². Zdecydowaną większość, bo ponad 33 km² stanowią wody, w tym Jezioro Goczałkowickie, stawy hodowlane, staw Rontok oraz staw Maciek Mały.

Gminę otaczają pasma Beskidu oraz Lasy Pszczyńskie.

Historia goczałkowickiego uzdrowiska sięga 1856 r. Wówczas władze pruskie poszukując na terenie miejscowości pokładów soli, odkryły przypadkowo bogate złoża solanki. Wykorzystali to czterej założyciele uzdrowiska: Adolf Babel, lekarz pszczyński, budowniczy Wilhelm Czech oraz kupcy Heinrich Schiller i Josef Lustig. Szybko powstały pierwsze obiekty zdrojowe: Stary Dom Zdrojowy, małe łaźienki, pijalnia wód leczniczych (obecnie mieści się tam kawiarnia), pensjonat. Końcem XIX w. wybudowano Nowy Dom Zdrojowy (obecna

Gmina Goczałkowice-Zdrój z lotu ptaka, fot. Archiwum Gminy Goczałkowice-Zdrój

siedziba Szpitala Rehabilitacyjno-Reumatologicznego), a także neobarokowy hotel „Prezydent”, zwany również „Cesarskim” (obecna siedziba administracji).

Najlepszy okres goczałkowickiego uzdrowiska zakończył się wraz z wybuchem II wojny światowej. W wyniku walk zniszczone zostały obiekty oraz sprzęt. Po wojnie ratunkiem okazała się decyzja Wojewódzkiej Rady Narodowej w Katowicach z 1953 r. o powołaniu do życia Wojewódzkiego Szpitala Przeciwrumatycznego.

Obecnie Goczałkowice są jednym z największych ośrodków reumatologiczno-rehabilitacyjnych w woj. śląskim. Leczy się tutaj m.in. choroby narządu ruchu, neurologiczne,

choroby naczyń obwodowych, schorzenia laryngologiczne. W malowniczej, spokojnej okolicy, dzięki odpowiedniej infrastrukturze leczniczej oraz profesjonalnej kadrze kuraczu-
sze od ponad 150 lat nabierają siłę, dochodzą do zdrowia. Wszystko dzięki borowinie i solance, naturalnym surowcom, które stosowane są w uzdrowisku.

Goczałkowickie uzdrowisko to także zabytkowe budynki. Najpiękniejsze z nich to: budynek pijalni wód leczniczych – wzniesiony w 1862 r., w stylu architektury parkowej; Hotel „Prezydent” – pochodzący z 1880 r., wybudowany w stylu neobarokowym, obecnie siedziba administracji uzdrowiska i restauracji uzdrowskiej; Kurthotel – dawny Hotel Zdrojowy z 1874 r., charakteryzujący

się drewnianą konstrukcją muru pruskiego, obecnie pawilon sanatoryjny „Wrzos”.

Jednak Goczałkowice słyną nie tylko z uzdrowiska. To tutaj znajduje się „śląskie morze”, czyli Jezioro Goczałkowickie. To jeden z największych w Polsce sztucznych zbiorników retencyjnych. Wyróżnia go niezwykle bogactwo przyrody. Miejscem chętnie odwiedzanym przez mieszkańców i turystów jest korona zapory, która łączy Goczałkowice z sąsiednim Zabrzegiem. Ma ok. 3 km długości i jest wymarzonym miejscem dla spacerowiczów, rowerzystów czy jeżdżących na rolnikach. W 2021 r. minęło 15 lat od otwarcia zapory dla turystów. Wcześniej, od powstania jeziora w 1956 r. nie było możliwości wejścia

na zaporę. W Goczałkowicach znajdują się też liczne stawy hodowlane i rekreacyjne.

Chlubą gminy jest znajdujący się w Zdroju Stary Dworzec jeden z najpiękniejszych tego typu obiektów w regionie. W 2016 r. zyskał drugie życie. Po przejęciu przez gminę i generalnym remoncie budynku powstało tam Centrum Obsługi Ruchu Turystycznego „Stary Dworzec”, w którym znajdują się poczekalnia dla podróżnych, Punkt Informacji Turystycznej, przechowalnia bagaży, wypożyczalnia sprzętu rekreacyjnego, zamontowano też lunety do obserwacji fauny i flory. Stary Dworzec na co dzień wzbudza zachwyt mieszkańców, turystów oraz kuracjuszy. W 2020 r. został

Jezioro Goczałkowickie, fot. Archiwum Gminy Goczałkowice-Zdrój

Ogrody Kapias, fot. Archiwum Gminy Goczałkowice-Zdrój

wyróżniony przez profesjonalne jury zdobywając tytuł Dworca Roku 2020 w konkursie organizowanym przez Fundację Grupy PKP i Fundację ProKolej.

Goczałkowice to miejsce często odwiedzane przez miłośników natury. Miejscem idealnym do spacerów i odpoczynku jest Park Zdrojowy. Urokliwe altanki, szachy plenerowe, zegar słoneczny czy siłownia plenerowa, a w sezonie wiosenno-letnim także kolorowe figury kwiatowe sprawiają, że można tutaj miło spędzić czas. Miłośników przyrody z pewnością zachwycą imponujące ogrody – Ogrody Kapias. Można w nich podziwiać kilka tysięcy gatunków i odmian roślin podzielonych na tematyczne zaułki i zakątki.

Fani aktywnego spędzania czasu również znajdą coś dla siebie. Wszystko za sprawą działalności Akademii BVB im. Łukasza Piszczka, pierwszej na świecie szkółki piłkarskiej dla dzieci współtworzonej przez Borussię Dortmund zainaugurowanej w 2019 roku. Fundacja, którą założył słynny piłkarz pochodzący z Goczałkowic zmodernizowała tereny sportowe w pobliżu uzdrowiska. Obecnie znajdują się tam nowoczesne obiekty do gry w piłkę nożną z zapleczem. Akademia szkoli dzieci od 4. roku życia. Na boiskach Akademii gra także sam piłkarz! Łukasz Piszczek od lipca 2021 r., po zakończeniu kariery w niemieckim klubie piłkarskim, zgodnie z wcześniejszymi zapowiedziami, powrócił do swojego macierzystego klubu, LKS Goczałkowice-Zdrój.

Park Zdrojowy, fot. Archiwum Gminy Goczałkowice-Zdrój

Świetną atrakcją jest również Park linowy Runway. Na trzech trasach, na różnych wysokościach można pokonywać liczne przeszkody sprawdzając swoje umiejętności oraz odwagę. W gminie są także kryta pływalnia, kompleks boisk „Orlik”, hala sportowa czy liczne ścieżki rowerowe, a także wypożyczalnie rowerów.

Goczałkowice to wyjątkowe miejsce także dla miłośników sportów wodnych. Za sprawą WakeParku można wypróbować wakeboardingu, czyli pływania po powierzchni wody na specjalnej desce, trzymając się przyczepionej do wyciągu liny.

W gminie odbywa się też wiele imprez oraz wydarzeń kulturalnych, artystycznych, sportowych. Początek lipca upływa zawsze pod znakiem róż. Wtedy na Starym Dworcu

oraz w Parku Zdrojowym odbywa się Goczałkowicki Festiwal Róż. Dlaczego akurat róż? To tutaj lokalni ogrodnicy hodują wiele różnych odmian tych kwiatów. Festiwal to wydarzenie, podczas którego można podziwiać efekty ich pracy. Na wystawie prezentowane są różne rodzaje róż, odbywają się koncerty, spotkania oraz warsztaty. W czerwcu świętuje się Dni Goczałkowic, a na przełomie sierpnia i września składa się podziękowania za plony podczas Dożynek Gminnych. Stałymi punktami wydarzeń są także Goczałkowicki Rajd Rowerowy czy Memoriał Pływacki im. Krzysztofa Kanika.

Z zagadnień opodatkowania turystyki. Część I. Opłata miejscowa - charakterystyka prawna daniny i perspektywy jej przekształcenia w świadczenie niepowiązane z właściwościami klimatu.

dr Sławomir Czarnecki

Streszczenie:

Zasadność pobierania opłaty miejscowej jest coraz częściej kwestionowana nie tylko przez osoby objęte obowiązkiem zapłaty, ale także przez aktywistów ekologicznych. Osoby te domagają się „świadczenia wzajemnego” ze strony samorządu, polegającego na zapewnieniu im przebywania w klimacie o korzystnych właściwościach (w praktyce chodzi tu o powietrze pozbawione nadmiernych zanieczyszczeń), albo odstąpienia od pobierania opłaty. Paradoks polega na tym, że w inicjowanych obecnie postępowaniach przed sądami administracyjnymi „dowodami” na niedostarczenie tak

rozumianego „świadczenia wzajemnego” są oficjalne oceny jakości powietrza pochodzące sprzed wielu lat. Co więcej, obowiązujące w tej mierze kryteria są tak skonstruowane, że podstawą dyskwalifikacji danej miejscowości nie musi być zła jakość powietrza na jej terenie. Wystarczy, że miejscowość ta znajduje się w obrębie strefy pomiarowej, w której odnotowano (w innych miejscach) złą jakość powietrza. Na podstawie takich „dowodów” sądy administracyjne unieważniają uchwały rad gmin stanowiące podstawę pobierania opłaty, co jednak, jak dowodzą przykłady kilku polskich miast, wcale nie musi prowadzić do wyeliminowania możliwości pobierania jej na

zasadach obowiązujących wcześniej. Zawilości i mankamenty polskiego systemu pobierania opłat za pobyt w miejscowościach atrakcyjnych pod względem turystycznym uzasadniają postulat przekształcenia opłaty miejscowej w świadczenie niepowiązane z właściwościami klimatu. Tej właśnie problematyce poświęcone jest niniejsze opracowanie.

Słowa kluczowe: opłata miejscowa, charakter prawny, warunki klimatyczne

The issues of tourism taxation. Part I. Local fee – legal characteristics of the tribute and the prospects of transforming it in the fee not connected with climate properties

The legitimacy of the local fee is increasingly being questioned not only by those who have to pay it, but also by ecology activists. They demand “reciprocal provision” from local authorities, consisting in ensuring they stay in the climate with positive properties (in practice this concerns air without excessive pollution) or resigning from such fee. Paradoxically, in proceedings in administrative courts, „evidence” for failure to provide (now) such “reciprocal provision” are official evaluations of air conducted many years ago. What is more, the criteria used in this area are constructed in such a way that a particular town

or village does not have to be disqualified because of the bad quality of the air in its area. It is enough for it to be within the measure zone in which (in other towns or villages) the air of bad quality was found. On the basis of such “evidence” administrative courts repeal the resolutions of commune councils which form the basis for collective local fees, which, as a few Polish towns show, does not have to mean the elimination of the possibility of collecting such fees on the previously valid principles. The complexities and drawbacks of the Polish system of collecting fees for staying in a tourist place justify the postulate to transform the local fee into a fee not connected with the properties of the climate. This issue is analyzed in this paper.

Key words: local fee, legal nature, climatic conditions

Rys historyczny

Opłata miejscowa jest pod względem konstrukcyjnym bliźniaczo podobna do opłaty uzdrowiskowej. Łączy je wspólny rodowód¹, a **nazewnictwo jest niewątpliwie tym, co przez długi czas „spajało w jedno” obie te daniny². W literaturze przedmiotu można się spotkać ze stwierdzeniem, że opłatę uzdrowiskową trudno nazywać „nową instytucją w systemie podatków**

1 Szerzej na temat ewolucji rozwiązań prawnych w tym zakresie zob. M. Zdebel, *Opłaty uzdrowiskowa i miejscowa w ustawodawstwie polskim – ewolucja rozwiązań prawnych i wybrane problemy prawnofinansowe związane z ich poborem*, [w:] Wyższa Szkoła Administracji Publicznej w Szczecinie 1995–2010. Księga jubileuszowa, red. Z. Ofiarski, Szczecin 2010, s. 303 i n.

2 S. Czarnecki, *Opłaty uzdrowiskowa i miejscowa – podobieństwa i różnice*, „Zeszyty Naukowe WSEI. Seria: Ekonomia” 2017, nr 1–2, s. 118.

i opłat lokalnych. Należy raczej przyjąć, że została ona wyodrębniona z dotychczas obowiązującej opłaty miejscowej³. W innym z opracowań stwierdzono z kolei, że opłata uzdrowskowa to „kwalifikowana forma opłaty miejscowej”⁴. Z tą ostatnią oceną można się nawet zgodzić, z tym jednak zastrzeżeniem, że – uwzględniając cały złożony kontekst historyczny (całokształt powojennego prawodawstwa w tym zakresie) – opłata uzdrowskowa nie wyodrębniła się z miejscowej, jak twierdzą niektórzy autorzy, lecz na odwrót⁵. Nie pojawiła się też jako zupełnie nowa danina w roku 2005, jak twierdzą inni⁶, a jedynie odzyskała wówczas swoją właściwą, obiektywnie uzasadnioną nazwę. Pierwowzorem jest tu niewątpliwie taksa kuracyjna, pobierana na ziemiach polskich (w niektórych uzdrowskach) na długo przed odzyskaniem przez nasz kraj niepodległości⁷. Uzdrowskowy rodowód opłat pobieranych wspólnie od osób przebywających

w miejscowościach atrakcyjnych pod względem turystyczno-wypoczynkowym nie jest wyłącznie specyfiką naszych rodzimych rozwiązań prawnych. Można go zaobserwować także w prawodawstwie innych krajów należących do europejskiego kręgu kulturowego, np. we Włoszech⁸.

Pojęcie „opłata uzdrowskowa” pojawiło się w dekreście z dnia 20 maja 1955 r. o podatkach i opłatach terenowych⁹, na określenie daniny pobieranej od osób przebywających w uzdrowskach w celach wypoczynkowo-kuracyjnych oraz osób wykonujących w uzdrowskach świadczenia rzeczy lub usług i obowiązanych do opłacenia podatku obrotowego w myśl przepisów dla gospodarki nieuspołecznionej¹⁰. Określenie „opłata miejscowa” pojawiło się natomiast po raz pierwszy dopiero w ustawie z dnia 14 marca 1985 r. o podatkach i opłatach lokalnych¹¹. Zgodnie z art. 15 ust. 1 tej ustawy nazwaną w ten sposób daninę należało pobierać od osób fizycznych

3 G. Dudar, *Opłata uzdrowskowa – problemy praktyczne*, „Przegląd Podatków Lokalnych i Finansów Samorządowych” 2006, nr 6, s. 9; podobnie R. Kwaśniewski, I. Majewska, *Opłata miejscowa i uzdrowskowa na przykładzie gmin województwa kujawsko-pomorskiego*, „Prawo Budżetowe Państwa i Samorządu” 2016, nr 4, s. 103.

4 E. Chojna-Duch, E. Kornberger-Sokołowska, *Ustawa o podatkach i opłatach lokalnych. Komentarz*, Warszawa 2005 (fragment dostępny w SIP LEX).

5 Zob. S. Zarnecki, *Warunki realizacji dochodów z opłaty miejscowej. Glosa do wyroku WSA w Gliwicach z 23 października 2020 r. (sygn. akt I SA/GI 201/20)*, „Procedury Administracyjne i Podatkowe” 2021, nr 3, s. 29.

6 Zob. L. Etel, *Opłata miejscowa i uzdrowskowa*, „Przegląd Podatków Lokalnych i Finansów Samorządowych” 2006, nr 1, s. 6–7.

7 Szerzej na ten temat zob. B. Michalak-Trybus, *Opłata i dotacja uzdrowskowa – ewolucja unormowań prawnych*, „Studia Prawa Publicznego” 2019, nr 2, s. 139 i n.

8 Zob. L. Conti, E. Gennari, F. Quintiliani, R. Rasseu, E. Sceresini, *L'imposta di soggiorno nei Comuni italiani*, „Questioni di Economia e Finanza” (Occasional Papers) 2018, nr 453, s. 8.

9 Dz.U. Nr 21, poz. 136 ze zm.

10 Zob. S. Zarnecki, *Opłata uzdrowskowa w prawie polskim – rys historyczny*, „Przegląd Podatków Lokalnych i Finansów Samorządowych” 2017, nr 8, s. 14 i podana tam literatura.

11 Dz.U. Nr 12, poz. 50 ze zm.

przebywających okresowo w celach wypoczynkowych, zdrowotnych lub turystycznych w miejscowościach posiadających korzystne właściwości klimatyczne, walory krajobrazowe oraz warunki umożliwiające pobyt osób w tych celach.

Na podstawie analizy regulacji prawnych z tamtego okresu można wysnuć wniosek, że w latach 1985–2005 w systemie opłat lokalnych funkcjonowało rozwiązanie, w którym pod jedną wspólną nazwą (opłata miejscowa) pobierano:

1. opłatę z tytułu przebywania na terenie miejscowości o statusie uzdrowisk (*de facto* opłatę uzdrowiskową);
2. opłatę z tytułu przebywania na terenie miejscowości, na które – na zasadzie wyjątku – rozciągnięto niektóre przepisy o uzdrowiskach¹² albo też, w duchu postępującej liberalizacji wymagań, ze względów celowościowych, wyposażono w to dodatkowe źródło dochodów¹³.

Jak już wyżej wspomniano, w wyniku nowelizacji ustawy z dnia 12 stycznia 1991 r. o podatkach i opłatach lokalnych¹⁴, spowodowanej uchwaleniem

i wejściem w życie ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o lecznictwie uzdrowiskowym, uzdrowiskach i obszarach ochrony uzdrowiskowej oraz o gminach uzdrowiskowych¹⁵, przywrócono opłacie uzdrowiskowej jej właściwą nazwę. Pozostawiono jednocześnie tę dotychczas używaną na określenie odrębnej daniny, pobieranej od osób przebywających w miejscowościach o określonych walorach środowiska naturalnego, niebędących jednak uzdrowiskami¹⁶. Niektórzy autorzy zastanawiali się wówczas, „po co ustawodawca zdecydował się na wprowadzenie odrębnego świadczenia, które przecież nie pociąga za sobą korzyści fiskalnych, a skutkuje ogromnym zamieszaniem w gminach w związku z koniecznością podjęcia właściwych ruchów legislacyjnych”¹⁷. Takie podejście do problematyki trzeba uznać za dość powierzchowne, gdyż nie uwzględniało korzyści gmin uzdrowiskowych wynikających ze skonstruowanego wówczas specjalnego mechanizmu podwajania wpływów z opłaty uzdrowiskowej za pomocą dotacji z budżetu państwa, o której będzie jeszcze wzmianka w dalszej części opracowania.

Na koniec uwag wprowadzających w problematykę funkcjonowania

12 Szerzej na ten temat zob. S. Czarnecki, *Opłata uzdrowiskowa...*, s. 13 i n.

13 S. Czarnecki, *Opłaty uzdrowiskowa i miejscowa...*, s. 119.

14 Tekst jedn.: Dz.U. z 2022 r. poz. 1452 ze zm. – dalej jako: u.p.o.l.

15 Tekst jedn.: Dz.U. z 2021 r. poz. 1301 – dalej jako: „ustawa uzdrowiskowa” lub u.l.u.

16 Zob. S. Czarnecki, *Opłaty uzdrowiskowa i miejscowa...*, s. 119.

17 R. Dowgier, *Zmiany w podatkach i opłatach lokalnych 2005/2006 (cz. II)*, „Przegląd Podatków Lokalnych i Finansów Samorządowych” 2006, nr 1, s. 4.

opłaty miejscowej warto odnotować, że omawiając obie te daniny nader często używa się potocznego obecnie określenia „opłaty klimatyczne”. Jest to uzasadnione nie tylko względami historycznymi (zanim opłata uzdrowiskowa została przemianowana na opłatę miejscową, przez dekadę funkcjonowała pod oficjalną nazwą „opłata klimatyczna”¹⁸), ale także ich specyficznym charakterem – formalnym powiązaniem z właściwościami klimatu. Inne potoczne określenie, równie często używane w wypowiedziach publicystycznych na temat obu tych danin, a przy tym także posiadające jednoznaczną klimatyczną konotację, to: „opłaty za powietrze”.

Charakter prawny opłaty miejscowej – kwestia jej powiązania z właściwościami klimatu

Opłata miejscowa, w jej obecnym kształcie, jest świadczeniem publicznoprawnym powiązanym – pod względem formalnym – z korzystnymi właściwościami klimatu. Wskazuje na to brzmienie art. 17 ust. 1 u.p.o.l., w którym czytamy, że opłatę miejscową pobiera się od osób fizycznych przebywających dłużej niż dobę w celach turystycznych, wypoczynkowych lub szkoleniowych:

1. w miejscowościach „posiadających korzystne właściwości klimatyczne”, walory krajobrazowe oraz warunki umożliwiające pobyt osób w tych celach,
2. w miejscowościach „znajdujących się na obszarach, którym nadano status obszaru ochrony uzdrowiskowej” na zasadach określonych w ustawie uzdrowiskowej.

Analizując ten przepis można zauważyć, że w przypadku miejscowości wymienionych w pkt 1 warunek posiadania korzystnych właściwości klimatu jest wyartykułowany *expressis verbis*. W przypadku miejscowości wymienionych w pkt 2 ustawodawca nie nawiązuje wprost do właściwości klimatu. Nie mamy tu jednak do czynienia ze zmniejszeniem skali wymagań. Wręcz przeciwnie, ustawodawca wymaga nie tylko tego, aby właściwości klimatu w tych miejscowościach były korzystne, ale jeszcze czegoś więcej. Tę wyodrębnioną grupę tworzą bowiem miejscowości znajdujące się na obszarach, którym nadano status obszaru ochrony uzdrowiskowej, a co za tym idzie obejmuje je (wszystkie bez wyjątku) wymóg posiadania klimatu o właściwościach leczniczych¹⁹. W myśl obowiązujących w tej mierze

18 Zob. J. Gliniecka, *Opłaty publiczne w Polsce – analiza prawna i funkcjonalna*, Bydgoszcz – Gdańsk 2007, s. 177. Autorka słusznie zauważa, że generalne określenie zakresu przedmiotu opłaty klimatycznej „pozwalalo na wprowadzenie jej w wielu miejscowościach mogących rozwijać za stałe lub sezonowo ruch turystyczny, a nie tylko tych, które posiadały źródle, cieplice lub kąpieliska”.

19 Niektórzy autorzy są zdania, że chodzi tu w istocie o właściwości klimatu sprzyjające leczeniu. Tak m.in. J. Golba, *Ustawa o lecznictwie uzdrowiskowym, uzdrowiskach oraz o gminach uzdrowiskowych – potrzeba zmian*, „Samorząd Terytorialny” 2018, nr 6, s. 56–57.

regulacji, przy ocenie występowania klimatu o właściwościach leczniczych odpowiedni stan sanitarny (stan higieniczny) powietrza jest obowiązково brany pod uwagę²⁰. Stan ten jest określany stopniem zapylenia i zawartości w powietrzu zanieczyszczeń gazowych²¹. Określenie zanieczyszczenia powietrza następuje poprzez ocenę jakości powietrza, zgodnie z przepisami wydanymi na podstawie art. 86 ust. 1 i 2 oraz art. 90 ust. 3 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska²².

Nie jest to jednak kryterium jedyne. Dodatkowy zakres badań niezbędnych do ustalenia właściwości leczniczych klimatu obejmuje:

1. określenie warunków klimatycznych poprzez elementy klimatu, do których należą: temperatura powietrza, usłonecznienie, zachmurzenie, wilgotność względna powietrza, ciśnienie atmosferyczne i ciśnienie pary wodnej, wiatry (siła i kierunek), opady atmosferyczne, zjawiska

atmosferyczne (mgła, burze, wiatr fenowy i halny, pokrywa śnieżna, gołoledź)²³;

2. określenie poziomu hałasu (klimat akustyczny)²⁴ zgodnie z przepisami wydanymi na podstawie art. 113 ust. 1 p.o.ś.;
3. określenie poziomów pól elektromagnetycznych, zgodnie z przepisami wydanymi na podstawie art. 122 ust. 1 p.o.ś.

Nie sposób jest przyjąć, że klimat o właściwościach leczniczych (czy nawet klimat o właściwościach jedynie sprzyjających leczeniu) jest jednocześnie klimatem niekorzystnym dla zdrowia człowieka. Z przepisu art. 36 ust. 3 u.l.u. wprost wynika, że potwierdzenie właściwości leczniczych klimatu musi się wiązać z wykluczeniem jego negatywnego oddziaływania na organizm ludzki. W przywołanym wyżej rozporządzeniu Ministra Zdrowia w sprawie właściwości leczniczych zastrzeżono z kolei, że klimat o właściwościach leczniczych nie powinien mieć cech stanowiących bodźce niekorzystne

20 Zob. załącznik nr 3 do rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 13 kwietnia 2006 r. w sprawie zakresu badań niezbędnych do ustalenia właściwości leczniczych naturalnych surowców leczniczych i właściwości leczniczych klimatu, kryteriów ich oceny oraz wzoru świadectwa potwierdzającego te właściwości (Dz.U. Nr 80, poz. 565 ze zm.) – dalej jako: „rozporządzenie w sprawie właściwości leczniczych”.

21 Zob. *Bioklimat uzdrowisk polskich* (opracowanie zbiorowe), red. J. Jankowiak, W. Parczewski, Warszawa 1978, s. 28.

22 Tekst jedn.: Dz.U. z 2021 r. poz. 1973 ze zm. – dalej jako: p.o.ś.

23 Przy określaniu klimatu uwzględniane są trzy kategorie danych statystycznych: przeciętnego stanu albo przeciętnej sumy rocznej elementów klimatu, ich wahań oraz wartości największych odchyień od stanu przeciętnego (absolutne maksimum, absolutne minimum).

24 Klimat akustyczny środowiska jest definiowany jako „zespół zjawisk akustycznych zachodzących w środowisku, które są wywołane hałasem pochodzącym ze źródeł znajdujących się w środowisku, określanych za pomocą odpowiednich wskaźników akustycznych w funkcji częstotliwości, czasu i przestrzeni”. Na klimat akustyczny środowiska wpływa przede wszystkim hałas komunikacyjny, przemysłowy i komunalny. Szerzej zob. J. Sadowski, *Kształtowanie klimatu akustycznego środowiska i jego ochrona przed hałasem i drganiami*, „Prace Instytutu Techniki Budowlanej” 1999, nr 2–3, s. 55.

dla organizmu ludzkiego, takich jak:

1. częste występowanie dni parnych (ciśnienie pary wodnej $\geq 18,8$ hPa);
2. zbyt mała (poniżej 55%) lub zbyt duża (powyżej 86%) wilgotność względna powietrza;
3. częste występowanie dni charakterystycznych termicznie: dni gorące ($t_{\max} \geq 25,0^{\circ}\text{C}$), dni upalne ($t_{\max} \geq 30,0^{\circ}\text{C}$), dni mroźne ($t_{\min} \geq -10,0^{\circ}\text{C}$), dni bardzo mroźne ($t_{\max} < -10^{\circ}\text{C}$);
4. długie okresy pogody pochmurnej (zachmurzenie 100 %);
5. zbyt małe przewietrzanie terenu (duża liczba dni z ciszą i bardzo małą prędkością wiatru, poniżej 2 m/s);
6. częste występowanie dni z dużą prędkością wiatru, dni z ciszą i małą prędkością wiatru, poniżej 8 m/s;
7. częste zmiany pogody (ponad 50% dni w miesiącu);
8. częste występowanie burz i wiatru halnego;
9. duże kontrasty dobowe temperatury i wilgotności powietrza związane z zastoiskami chłodnego powietrza i inwersjami temperatury;
10. częste pojawianie się wysokich i niskich wartości temperatury odczuwalnej.

Badania potwierdzające lecznicze właściwości klimatu (wykluczające jego negatywne oddziaływanie na organizm ludzki) przeprowadzają wyspecjalizowane jednostki naukowo-badawcze. Uzyskanie prawa do wydawania świadectw potwierdzających lecznicze właściwości klimatu jest uzależnione od spełnienia licznych warunków. Podstawowe warunki są zawarte w samej ustawie uzdrowiskowej (wyposażenie w odpowiedni sprzęt, posiadanie wykwalifikowanej kadry naukowej dającej rękojmię właściwej oceny wyników badań oraz posiadanie odpowiedniej bazy lokalowej). Pozostałe (warunki szczegółowe) zawiera rozporządzenie wydane na podstawie art. 37 ust. 8 tej ustawy. Nie bez znaczenia w tej mierze jest także obowiązek poddawania się kontroli przeprowadzanej na zasadach określonych w przepisach rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 13 września 2006 r. w sprawie trybu przeprowadzania kontroli jednostek uprawnionych do potwierdzania właściwości leczniczych naturalnych surowców leczniczych i właściwości leczniczych klimatu²⁵.

W literaturze przedmiotu skonstatowano, że „[z]aledwie trzy kryteria oceny właściwości leczniczych klimatu zawarte w rozporządzeniu [w sprawie właściwości leczniczych – dopisek własny] są precyzyjne (dotyczące usłonecznienia, opadów i mgieł). Pozostałe kryteria nie są szczegółowo sformułowane.

25 Dz.U. Nr 178, poz. 1321 ze zm.

W większości z nich (9 z 13) częstość elementów meteorologicznych określona jest jedynie opisowo, a nie kryterium ilościowym. Część wymagań (8 z 13) jest niejednoznaczna. Niejednoznaczność wynika przede wszystkim z braku informacji, ile razy w trakcie doby mają występować warunki atmosferyczne określone w kryteriach (w jednym, czy we wszystkich terminach obserwacyjnych). Nie ma również wyjaśnienia, jak należy rozumieć, w znaczeniu liczbowym, ciszę atmosferyczną i wiatr halny; nie sprecyzowano także, jak obliczać temperaturę odczuwalną. Trudności przysparza interpretacja fragmentu «okres pogody pochmurnej (zachmurzenie 100%)», ponieważ nie jest jasne, czy chodzi o pogodę pochmurną, czy pogodę z zachmurzeniem całkowitym. W rozporządzeniu znajdują się także terminy: nieprecyzyjne («zmiany pogody»), niepoprawne merytorycznie («wiatr fenowy i halny») i technicznie («siła wiatru»), zbędne powtórzenia (fragment o ciszy atmosferycznej w części dotyczącej wiatru o dużej prędkości) oraz oczywiste błędy (jako wiatr o dużej prędkości podano «poniżej $8 \text{ m}\cdot\text{s}^{-1}$ », zamiast «powyżej $8 \text{ m}\cdot\text{s}^{-1}$ »). Brak jest także wskazania, czy wszystkie wymagania dotyczące cech klimatu muszą być bezwzględnie spełnione²⁶. Z powyższych wywodów można wysnuć wniosek, że w obecnych realiach nie mamy

wprawdzie do czynienia z zerwaniem związku pomiędzy prawem samorządu (miejscowości znajdujących się w granicach obszaru ochrony uzdrowiskowej) do pobierania opłaty miejscowej a właściwościami klimatu tej miejscowości, ale bez wątpienia z pewnym jego rozluźnieniem.

Klimat leczniczy jest szczególnym walorem środowiska naturalnego, stanowiącym podstawę leczenia klimatycznego, w którym wykorzystuje się zarówno te bodźce bioklimatu, które nieprzerwanie działają na ustrój chorego (obniżone ciśnienie atmosferyczne, aerosole, czystość powietrza, stałość sytuacji pogodowych), jak i bodźce, które można i należy w indywidualny sposób dawkować pod względem czasu i natężenia. Do tych ostatnich należą przede wszystkim bodźce termiczne atmosfery i promieniowanie słoneczne²⁷. Kurację klimatyczną podejmuje się w następujących celach:

1. usprawnienia samoregulacji ustroju przez przystosowanie go do coraz silniejszych bodźców klimatycznych;
2. zwiększenia oporności ustroju na czynniki chorobotwórcze;
3. odbarczenia chorego od niesprzyjających wyleczeniu wpływów klimatu i środowiska aglomeracji miejsko-przemysłowych oraz

26 M. Kuchcik, K. Błażejczyk, J. Szmyd, P. Milewski, A. Błażejczyk, J. Baranowski, *Potencjał leczniczy klimatu Polski*, Warszawa 2013, s. 222. Cytowani autorzy dodają, że nieprecyzyjnie sformułowane kryteria mogą być różnie interpretowane, a tym samym ocena właściwości leczniczych klimatu w pewnym stopniu może być subiektywna.

27 Szerzej zob. B. Maćczyński, *Leczenie klimatyczne*, [w:] *Balneologia kliniczna*, red. J. Jankowiak, Warszawa 1971, s. 175.

aeroalegrenów lub innych niekorzystnych warunków klimatycznych istniejących w miejscu zamieszkania;

4. poddania ustroju działaniu tych bodźców klimatycznych, których brak lub niedobór spowodował chorobę²⁸.

Osobną kwestią jest to, że na terenie miejscowości znajdujących się w granicach obszarów ochrony uzdrowskiej, ustawowo zobligowanych do posiadania klimatu o potwierdzonych właściwościach leczniczych, nie prowadzi się leczenia uzdrowskiego i rehabilitacji uzdrowskiej. Zasadnicza różnica w stosunku do uzdrowsk polega na tym, że miejscowości te nie posiadają zakładów lecznictwa uzdrowskiego²⁹ przygotowanych do realizacji zadań, o których mowa w przepisach ustawy uzdrowskiej (czynnych zakładów lecznictwa uzdrowskiego). Można więc przyjąć, że pod tym względem miejscowości znajdujące się w granicach obszarów ochrony uzdrowskiej mają do zaoferowania mniej niż uzdrowska statutowe, ale za to więcej, przynajmniej co do zasady, niż miejscowości, o których mowa w art. 17 ust. 1 pkt 1 u.p.o.l., które

nie posiadają udokumentowanego badaniami i potwierdzonego świadectwami klimatu o właściwościach leczniczych (klimatu z wykluczonymi wynikami badań negatywnym oddziaływaniem na organizm ludzki), a „jedynie”, jak stanowi ten przepis, „korzystne właściwości klimatyczne”, sprowadzające się do zachowania odpowiednich norm czystości powietrza oraz odpowiednich poziomów pól elektromagnetycznych.

Tę istotną różnicę można z łatwością dostrzec porównując dopuszczalne stawki maksymalne opłaty uzdrowskiej, opłaty miejscowej pobieranej z tytułu pobytu na terenie miejscowości znajdujących się w granicach obszarów ochrony uzdrowskiej oraz opłaty miejscowej pobieranej z tytułu pobytu na terenie miejscowości, o których mowa w art. 17 ust. 1 pkt 1 u.p.o.l. Przebywanie na terenie miejscowości zaliczonych do grupy ostatniej jest z zasady najmniej dolegliwe pod względem finansowym (fiskalnym) dla osób objętych obowiązkiem uiszczenia opłaty (wyjątek stanowi przebywanie w celach zdrowotnych, które nie podlega opłacie miejscowej³⁰). Gminy, w granicach których znajdują się obszary (miejscowości) o statusie obszarów

28 Zob. B. Mączyński, *Lecznictwo klimatyczne*, Warszawa 1978, s. 112.

29 W myśl definicji legalnej, zamieszczonej w art. 2 pkt 10 ustawy uzdrowskiej, zakładem lecznictwa uzdrowskiego jest „przedsiębiorstwo podmiotu leczniczego wykonującego działalność leczniczą w rodzaju ambulatoryjne lub stacjonarne i całonocowe świadczenia zdrowotne w rozumieniu przepisów o działalności leczniczej, działające na obszarze uzdrowska, utworzone w celu udzielenia świadczeń zdrowotnych z zakresu lecznictwa uzdrowskiego albo rehabilitacji uzdrowskiej, w ramach kierunków leczniczych i przeciwwskazań ustalonych dla danego uzdrowska, w szczególności wykorzystujących warunki naturalne uzdrowska przy udzielaniu świadczeń zdrowotnych”. Zakładami lecznictwa uzdrowskiego są szpitale uzdrowskie, sanatoria uzdrowskie, szpitale uzdrowskie dla dzieci i sanatoria uzdrowskie dla dzieci, przychodnie uzdrowskie, zakłady przyrodolecnicze, a także szpitale i sanatoria w urządzonych podziemnych wyrobiskach górniczych.

30 Wyłączenie możliwości pobierania opłaty miejscowej z tytułu pobytu w celach zdrowotnych było początkowo

ochrony uzdrowiskowej, nie mogą też, w przeciwieństwie do gmin uzdrowiskowych (w granicach których znajduje się przynajmniej jedno uzdrowisko statutowe), podważać wpływów z opłaty za sprawą dotacji z budżetu państwa (dotacji uzdrowiskowej³¹). Uprzywilejowanie gmin uzdrowiskowych pod tym względem bywa uznawane za pozbawione racjonalnych podstaw, ze względu na fakt, iż ograniczenia rozwojowe obowiązujące na ich terenie oraz dodatkowe zadania, które wykonują z racji swego szczególnego statusu, są tożsame z ograniczeniami i zadaniami obciążającymi gminy, w granicach których znajdują się obszary (miejscowości) o statusie obszarów ochrony uzdrowiskowej. Osobną kwestią jest to, że obszar ochrony uzdrowiskowej spełnia wszelkie kryteria do tego, aby być traktowany jako uzdrowisko w organizacji. W literaturze przyjmuje się, że stanowi on etap przejściowy na drodze do osiągnięcia celu ostatecznego, jakim jest stworzenie uzdrowiska zdolnego do prowadzenia leczenia uzdrowiskowego i rehabilitacji uzdrowiskowej³², co w praktyce sprowadza się do uruchomienia czynnych zakładów leczenia uzdrowiskowego. Może on zatem po pewnym czasie dojść do

pozycji, która zapewni gminie pobierającą – co do zasady przejściowo – opłatę miejscową, zwiększone wpływy związane z możliwością jej zastąpienia opłatą uzdrowiskową i uzyskiwania dotacji z budżetu państwa (dotacji uzdrowiskowej). Biorąc pod uwagę ten aspekt można przyjąć, że pozbawienie obszarów ochrony uzdrowiskowej możliwości podważania wpływów z opłaty miejscowej, za pomocą mechanizmu charakterystycznego dla gospodarki finansowej gmin uzdrowiskowych (dotacji z budżetu państwa), pełni funkcję motywującą samorząd do intensyfikacji działań na rzecz przekształcenia tych obszarów w uzdrowiska.

Pobieranie od jednej i tej samej osoby zarówno opłaty miejscowej jak i opłaty uzdrowiskowej jest wykluczone za sprawą regulacji **art. 17 ust. 2a u.p.o.l.** Wyżej wskazanemu przepisowi ustawodawca nadał następujące brzmienie: „Od osób, od których pobierana jest opłata uzdrowiskowa, nie pobiera się opłaty miejscowej”. Ustawodawca wprowadził tym samym regułę przewidującą – w jej dosłownym rozumieniu – niedopuszczalność nakładania się tych danin na siebie³³. Nie zabronił jednak, wbrew

uznawane przez niektórych autorów za błąd ustawodawcy. Taką tezę wysunęli R. Dowgier, *Zmiany w podatkach...*, s. 3 oraz L. Etel, *Opłata miejscowa...*, s. 7.

31 Gmina uzdrowiskowa, realizująca zadania własne związane z zachowaniem funkcji leczniczych uzdrowiska, otrzymuje dotację z budżetu państwa w wysokości równej wpływom z tytułu opłaty uzdrowiskowej pobranej w uzdrowisku w roku poprzedzającym rok bazowy w rozumieniu ustawy z dnia 13 listopada 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego (tekst jedn.: Dz.U. z 2021 r. poz. 1672 ze zm.).

32 Zob. P. Zacharczuk, *Obszary specjalne w polskim materialnym prawie administracyjnym*, Warszawa 2017, s. 575–576.

33 Zob. J. Gliniecka, *Rola opłaty uzdrowiskowej w systemie dochodów budżetowych*, „Finanse Komunalne” 2007, nr 4, s. 38. Autorka stwierdza, że ustanawiając normę wyrażoną w art. 17 ust. 2a u.p.o.l. „ustawodawca wykluczył

temu co niekiedy twierdzi się w literaturze przedmiotu, pobierania opłaty miejscowej z tytułu pobytu na terenie uzdrowiska. Obowiązujące przepisy nie sprzeciwiają się takiemu rozwiązaniu, przy założeniu, że uzdrowisko spełni odpowiednie wymogi odnoszące się do klimatu, o których będzie szerzej mowa poniżej. **Sprzeciwiają się temu natomiast reguły zdrowego rozsądku** (wzmiankowane wcześniej niższe stawki maksymalne, brak możliwości pobierania opłaty za pobyt osób w celach zdrowotnych, utrata wpływów z dotacji uzdrowiskowej). Z tych powodów rezygnacja przez organ stanowiący gminy z pobierania opłaty uzdrowiskowej, na rzecz pobierania opłaty miejscowej, byłaby z pewnością ewenementem, który trudno jest sobie wyobrazić w praktyce³⁴.

Swoistym paradoksem i dowodem na niską jakość stanowionego w tym zakresie prawa jest to, że konkretne uzdrowisko, które z założenia ma do zaoferowania osobom przebywającym na jego terenie coś więcej aniżeli korzystne właściwości klimatyczne (posiada klimat o właściwościach leczniczych), może nie spełniać warunków niezbędnych do pobierania opłaty miejscowej. Chodzi tu o warunki niezbędne do uznania uzdrowiska za miejscowość posiadającą korzystne właściwości klimatyczne, o których mowa w art. 17 ust.

1 pkt 1 u.p.o.l. Źródło tego paradoksu tkwi w powszechnie krytykowanym, lecz nadal obowiązującym, rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 18 grudnia 2007 r. w sprawie warunków, jakie powinna spełniać miejscowość, w której można pobierać opłatę miejscową³⁵. W myśl postanowień § 2 wspomnianego rozporządzenia za minimalne warunki klimatyczne uznaje się zachowanie:

1. dopuszczalnych poziomów niektórych substancji w powietrzu ze względu na ochronę zdrowia ludzi, określonych w przepisach o ochronie środowiska (na terenie strefy, o której mowa w art. 87 ust. 2 p.o.ś., na obszarze której położona jest miejscowość);
2. dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych, określonych w przepisach o ochronie środowiska (w miejscowości).

Wprowadzenie rozwiązania, zgodnie z którym minimalne warunki klimatyczne oznaczają utrzymanie określonego stanu (jakości) powietrza oraz dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych nie jest największym problemem. W piśmiennictwie panuje zgoda co do tego, że istota problemu tkwi w bezzasadnym zerwaniu związku między

możliwość obciążania tych samych osób fizycznych w tym samym czasie tymi samymi – w istocie – ciężarami publicznoprawnymi”.

34 Zob. S. Czarnecki, *Warunki realizacji dochodów...*, s. 30.

35 Dz.U. Nr 249, poz. 1851 – dalej jako: „rozporządzenie z 2007 r.”.

prawem samorządu do pobierania opłaty miejscowej a właściwościami klimatycznymi (jakością powietrza) miejscowości, w której opłata jest pobierana³⁶. Należy w tym miejscu wyjaśnić, że przepisy z zakresu ochrony środowiska, do których odsyła rozporządzenie z 2007 r., dzielą obszar kraju na kilkadziesiąt stref, na terenie których prowadzi się badania czystości powietrza, poprzez dokonywanie pomiarów stężeń określonych substancji. W piśmiennictwie podkreśla się, że w wielu województwach wobec małej liczby dużych miast często występują tylko dwie strefy. Pierwsza najczęściej obejmuje miasto wojewódzkie, stanowiąc strefę aglomeracji lub strefę miasta o liczbie mieszkańców większej niż 100 tys. Druga obejmuje pozostały obszar województwa. Zaledwie dwie strefy występują m.in. w województwie lubelskim, podlaskim i podkarpackim. Prowadzi to do sytuacji, w których w jednej strefie, w ramach której badana jest jakość powietrza, znajdują się miejscowości oddalone od siebie nawet o 200 kilometrów³⁷. Z uwagi na fakt, iż dane dotyczące przekroczeń dopuszczalnych stężeń podawane są ogólnie dla całej strefy, odnotowanie przekroczenia norm

w jednej miejscowości rzutuje na ocenę negatywną w zakresie spełniania tych norm przez pozostałe miejscowości objęte granicami tej samej strefy³⁸. Sposób zredagowania § 2 pkt 1 rozporządzenia z 2007 r. skutkuje zatem tym, że „przekroczenie na terenie określonej strefy dopuszczalnych poziomów substancji w jednej gminie czy nawet miejscowości, uniemożliwia pobieranie tej opłaty w całej strefie”³⁹. Innymi słowy, prowadzi to do sytuacji, gdy „nie będzie dopuszczalne pobieranie opłaty miejscowej w miejscowości, która sama spełnia warunki czystości powietrza, lecz położna jest na terenie strefy, która ich nie wypełnia”⁴⁰.

W stanie prawnym obowiązującym do końca 2005 r. ustalanie miejscowości, w których można pobierać opłatę miejscową, pozostawało w kompetencjach wojewodów, którzy dokonywali „wpisu na listę” na wnioszek rad gmin, po uzgodnieniu z ministrem właściwym do spraw środowiska. Na mocy art. 6 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o zmianie niektórych ustaw w związku ze zmianami w podziale zadań i kompetencji administracji terenowej⁴¹ nastąpiła zasadnicza zmiana polegająca na przeniesieniu

36 Zob. M. Paczocha, *Opłata miejscowa po zmianach dokonanych ustawą z 29 lipca 2005 r. o zmianie niektórych ustaw w związku ze zmianami w podziale zadań i kompetencji administracji terenowej*, „Finanse Komunalne” 2008, nr 12, s. 45.

37 Tak M. Burzec, *Opłata miejscowa – relikw przeszłości czy efektywne źródło dochodów gmin*, „Kwartalnik Prawno-Finansowy” 2019, nr 3, s. 11.

38 Zob. też G. Kasprzak, *Zastąpienie opłaty miejscowej opłatą turystyczną – postulaty de lege ferenda*, „Przegląd Podatków Lokalnych i Finansów Samorządowych” 2017 nr 8, s. 9.

39 R. Dowgier, [w:] *Opłaty lokalne. Komentarz*, red. L. Etel, G. Liszewski, Warszawa 2016, s. 68.

40 J. Golba, *Charakter prawny i istota opłaty miejscowej. Wybrane zagadnienia*, LEX/el. 2016.

41 Dz.U. Nr 175, poz. 1462 ze zm.

tych kompetencji z wojewodów na rady gmin. W art. 47 ust. 2 przywołanej ustawy przewidziano jednak, że akty prawa miejscowego wydane na podstawie przepisów zmienianych niniejszą ustawą z zakresu zadań i kompetencji podlegających przekazaniu niniejszą ustawą zachowują moc do czasu wydania nowych aktów prawa miejscowego przez organy przejmujące zadania i kompetencje. Powołany przepis uzależnia utratę mocy wcześniejszych rozporządzeń wojewodów od podjęcia przez właściwe rady gmin uchwał w sprawie ustalenia miejscowości, w których pobiera się opłatę miejscową⁴². Ustawodawca nie nałożył jednak na organy stanowiące gmin obowiązków podjęcia wskazanych uchwał w określonym terminie. Nie wskazał też końcowego terminu obowiązywania rozporządzeń wojewodów. Na tej podstawie w literaturze przedmiotu przekonująco wykazano, że rozporządzenia uprawniające do pobierania opłaty miejscowej mogą obowiązywać *ad infinitum*, byleby tylko rada gminy nie skorzystała ze swoich kompetencji wynikających z art. 17 ust. 5 u.p.o.l.⁴³

Powyższy pogląd został zaaprobowany przez Naczelnego Sądu Administracyjnego, który wyraził swoje stanowisko w tej sprawie następującymi słowami: „Zgodzić się należy [...], że dokonana wykładnia art. 47 ust. 2 ustawy nowelizującej prowadzi

do różnicowania sytuacji prawnej miejscowości, w których będzie pobierana opłata miejscowa, gdyż część miejscowości będzie musiała spełniać wymogi przewidziane w rozporządzeniu Rady Ministrów z 18 grudnia 2007 r., aby móc pobierać opłatę miejscową, natomiast część miejscowości będzie pobierała tę opłatę, mimo że nie spełnia standardów wskazanych w tym rozporządzeniu. Przyjąć jednak należy, że zróżnicowanie takie jest dopuszczalne i zgodne z prawem. W sprawie niniejszej ustawodawca dopuścił istnienie takiego zróżnicowania świadomie, zgodnie z regułami poprawnej legislacji, mając między innymi na uwadze konstytucyjną zasadę praw nabytych”⁴⁴.

W świetle powyższych uwarunkowań dopuszczalność pobierania opłaty miejscowej jest obecnie uzależniona od wystąpienia jednej z trzech alternatywnych przesłanek: spełnienia wymogów zawartych w rozporządzeniu z 2007 r., objęcia miejscowości granicami obszaru ochrony uzdrowiskowej (nadania jej takiego statusu) albo umieszczenia jej w wykazie miejscowości uprawnionych do poboru na podstawie wydanego w poprzednim stanie prawnym, ale nadal zachowującego moc, rozporządzenia wojewody. Jest rzeczą dość oczywistą, że najtrudniej będzie doprowadzić do wyeliminowania możliwości poboru opłaty

42 Tak m.in. R. Dowgier, [w:] *Opłaty lokalne...*, s. 76.

43 Zob. zwłaszcza M. Paczocha, *Opłata miejscowa...*, s. 40.

44 Zob. uzasadnienie wyroku NSA z dnia 29 grudnia 2011 r. (sygn. akt II FSK 1077/10), LEX nr 1151248.

miejscowej w tych miejscowościach, które czerpią dochody z tego tytułu w oparciu o ostatnią z wymienionych przesłanek⁴⁵. Od strony czysto formalnej powinny się one wykazywać korzystnymi właściwościami klimatycznymi, walorami krajobrazowymi oraz warunkami umożliwiającymi pobyt w celach turystycznych, wypoczynkowych lub szkoleniowych, bo tak stanowi art. 17 ust. 1 u.p.o.l. Brak jest jednak kryteriów, nawet tak niedoskonałych i powszechnie krytykowanych, jak te określone w rozporządzeniu z 2007 r., w oparciu o które można byłoby zbadać zasadność pobierania opłaty miejscowej za pobyt w takich miejscowościach w celach turystycznych, wypoczynkowych lub szkoleniowych. Jedynym dowodem na spełnienie tych warunków jest pozytywne uzgodnienie rozporządzenia wojewody, dokonane przez ministra właściwego do spraw środowiska. W braku innych kryteriów należy opierać się na założeniu (z natury rzeczy dość ułomnym), że minister właściwy do spraw środowiska nie uzgodniłby pozytywnie projektu odpowiedniego rozporządzenia wojewody, gdyby nie było ku temu dostatecznych podstaw. Nie można jednak nie wspomnieć, że do takich uzgodnień niejednokrotnie doszło co najmniej dwie dekady temu i od tego czasu jakość

powietrza na terenie danej miejscowości mogła ulec radykalnej zmianie (także na niekorzyść)⁴⁶. Nie musi się do tego przyczynić brak odpowiednich działań ze strony konkretnego samorządu. Jak bowiem słusznie podnosi się w literaturze, zanieczyszczenia powietrza mogą migrować w środowisku i jest oczywiste, że nie uznają granic terytorialnych⁴⁷.

Prawo samorządów do pobierania opłaty miejscowej jest jednak coraz częściej kwestionowane przez osoby objęte obowiązkiem zapłaty. Następuje to poprzez podważanie uprawnień rady gminy do podjęcia uchwały w sprawie wyznaczenia miejscowości, w której (w których) można pobierać opłatę miejscową. Powód inicjowania postępowań sądowych w tej sprawie jest zawsze ten sam – brak spełnienia minimalnych warunków klimatycznych, o których mowa w art. 17 ust. 4 pkt 1 u.p.o.l. Jak się jednak okazuje, indywidualne próby wyeliminowania opłaty miejscowej na drodze sądowej, pozornie udane, w rzeczywistości często przynoszą rezultaty odwrotne do zamierzonych. Mogą się o tym przekonać chociażby turyści odwiedzający Zakopane, o którym napisano, przy okazji ciekawego wyroku NSA z dnia 15 marca 2018 r.⁴⁸, że poniosło „spektakularną porażkę w sprawie dotyczącej opłaty

45 Zob. S. Czarnecki, *Przesłanki decydujące o dopuszczalności pobierania opłaty miejscowej*, „Finanse Publiczne” 2018, nr 2, s. 59–63.

46 Zob. S. Czarnecki, *Warunki realizacji dochodów...*, s. 34.

47 Tak. A. Lipiński, *Wydobywanie kopalin na terenach uzdrowisk*, „Prawne Problemy Górnictwa i Ochrony Środowiska” 2017, nr 2, s. 31.

48 Sygn. akt II FSK 3579/17, LEX nr 2467865.

miejscowej”⁴⁹. Wynik tej „porażki” jest jednak taki, że mimo wspomnianego wyroku opłata miejscowa za pobyt w tej miejscowości nadal jest pobierana. Jeżeli już mówić o porażce wskazanego samorządu, to raczej z tego powodu, że nie zdołał przekonać Trybunału Konstytucyjnego do wydania orzeczenia o niekonstytucyjności przepisów upoważniających Radę Ministrów do określenia minimalnych warunków klimatycznych, jakie powinna spełniać miejscowość, w której można pobierać opłatę miejscową. Trybunał dostrzegł wprawdzie „systemową wadliwość regulacji związanej z ustalaniem opłaty miejscowej”, jednakże umorzył postępowanie „ze względu na sposób sformułowania wniosku i jego uzasadnienie”⁵⁰. Co istotne, w postępowaniu w tej sprawie Sejm uznał przepisy upoważniającego do wydania rozporządzenia z 2007 r. (art. 17 ust. 3 i ust. 4 pkt 1 u.p.o.l.) za niekonstytucyjne i za pośrednictwem Marszałka Sejmu wniósł o stwierdzenie tego faktu przez Trybunał Konstytucyjny⁵¹. W przywołanym stanowisku zdezawuowano jednocześnie tezę NSA, zgodnie z którą opłata miejscowa „ma faktycznie ekwiwalentny charakter, a nie stanowi przykładu zakamuflowanego podatku”. Dokonano tego w następujący sposób: „[W]

adliwość tej tezy można wykazać za pomocą dwóch lakonicznych stwierdzeń. Po pierwsze, występowanie niektórych elementów środowiska przyrodniczego istotnych dla wypoczynku (m.in. wód przybrzeżnych, gór [...]) oraz niektórych walorów krajoznawczych (m.in. wąwozów, dolin lub przełomów rzecznych [...]), wystarczających do uznania, że dana miejscowość posiada walory krajozazowe uprawniające do pobierania opłaty miejscowej⁵², jest całkowicie niezależne od działań podejmowanych przez gminy, co wyklucza możliwość przyjęcia, że gmina cokolwiek świadczy osobie fizycznej zobowiązanej do uiszczenia opłaty miejscowej. Po drugie, nawet w tych wypadkach, gdy działania gminy przyczyniają się lub decydują o spełnieniu minimalnych, uprawniających do pobierania opłaty miejscowej warunków krajozazowych [...] lub klimatycznych, nie sposób przyjąć, że ten rodzaj działań jest zindywidualizowanym świadczeniem, tj. podejmowanym na rzecz (w interesie) konkretnej osoby fizycznej”. Generalnie dominuje pogląd, zgodnie z którym, pomimo faktu, iż w sferze semantycznej mamy do czynienia z terminem „opłata”, w rzeczywistości świadczenie to nosi cechy podatku⁵³. Część autorów precyzuje, że opłata miejscowa

49 G. Borkowski, *Opłata klimatyczna w smogu. Omówienie do wyroku NSA z dnia 15 marca 2018 r., II FSK 3579/17, „Glosa” 2018, nr 3, s. 104.*

50 Zob. uzasadnienie postanowienia TK z 3 lipca 2019 r. (sygn. akt K 3/18), OTK ZU A 2019, poz. 45.

51 Szczegóły stanowiska Sejmu: <https://ipo.trybunal.gov.pl/ipo/Sprawa?sprawa=20324&cid=1> [dostęp: 10.04.2021].

52 Mowa tu o warunkach dopuszczalności pobierania opłaty miejscowej określonych w rozporządzeniu z 2007 r.

53 Zob. przykładowo M. Burzec, *Opłata miejscowa jako danina nakładana na turystów*, „Samorząd Terytorialny” 2019, nr 6, s. 90.

może być uznana za swego rodzaju podatek konsumpcyjny, związany z korzystaniem z walorów klimatycznych i krajobrazowych określonych miejscowości⁵⁴.

Unieważnienie przez sąd uchwały rady gminy w sprawie określenia miejscowości, w których (w której) pobiera się opłatę miejscową odbywa się ze skutkiem *ex tunc*. Oznacza to, że jest ona traktowana tak, jakby nigdy nie została podjęta. Logika nakazuje przyjąć, że uchwała, która nigdy nie została podjęta, nie może pozbawić mocy poprzedzającego ją rozporządzenia wojewody. Jednak zdaniem NSA, który wypowiedział się na ten temat w powołanym wyżej wyroku z dnia 15 marca 2018 r., w demokratycznym państwie prawnym zasada, zgodnie z którą uchwała unieważniona przez sąd ze skutkiem *ex tunc* „nie wywołuje [...] żadnych skutków prawnych od samego początku i traktowana jest jako niebyła”, musi być rozumiana inaczej, niż na to wskazują reguły logiki, jeżeli przemawia za tym ważny interes jednostki (inaczej, to znaczy w ten sposób, że chociaż uchwała taka ma być traktowana tak, jakby nigdy nie została podjęta, to na potrzeby niedopuszczania do „wskrzeszenia” zastępowanego przez nią rozporządzenia wojewody, należy uznawać, na zasadzie wyjątku od reguły, że jednak została podjęta). Wszystko po to, by

zapobiec pobieraniu opłaty miejscowej – w oparciu o wcześniejszą podstawę prawną – po unieważnieniu przez sąd uchwały. Przywołany wcześniej przykład Zakopanego najlepiej świadczy o tym, jak bardzo NSA pogubił się zabierając głos w tej sprawie.

Konkluzje

Przeprowadzone analizy dowodzą, że opłata miejscowa, w jej obecnym kształcie, jest daniną publiczną o dość skomplikowanej naturze – powiązaną wprawdzie z właściwościami klimatu, ale – co do zasady – jedynie pod względem formalnym. Najsilniejszy (choć mimo wszystko istotnie rozluźniony) związek z właściwościami klimatu wykazuje opłata miejscowa pobierana z tytułu przebywania na terenie miejscowości położonych w granicach obszarów ochrony uzdrowiskowej, choć nie sposób nie dostrzegać zagrożeń dla tego związku, które wynikają z analiz przepisów dotyczących funkcjonowania uzdrowisk i obszarów ochrony uzdrowiskowej⁵⁵. Najsłabszy związek z właściwościami klimatu wykazuje opłata miejscowa pobierana z tytułu przebywania na terenie miejscowości, w których obowiązują poprzednie zasady pobierania opłaty (brak jakichkolwiek reguł weryfikacji występowania korzystnych właściwości klimatu). Miejscowości te można podzielić na

54 Tak przykładowo R. Mastalski, *Prawo podatkowe*, Warszawa 2011, s. 633; z nowszej literatury na ten temat zob. A. Hybel, *Opodatkowanie pobytu w uzdrowiskach*, „Kazus Podatkowy” 2020, nr 4, s. 54 i n.; T. Wołowicz, N. Podolchak, *Spa and Local Tourist Fees as a Tributes of a Consumption Nature*, „Teka Komisji Prawniczej PAN Oddział w Lublinie” 2022, vol. XV, nr 1, s. 371 i n.

55 Zob. J. Golba, *Ustawa o lecznictwie uzdrowiskowym...*, s. 59 i n.

dwie grupy. Pierwszą stanowią miejscowości, w których rady gmin nie zdecydowały się, jak do tej pory, na zastąpienie wydanych w poprzednim stanie prawnym rozporządzeń wojewodów własnymi uchwałami w sprawie określenia miejscowości, w których można pobierać opłatę miejscową. Drugą grupę stanowią miejscowości, które powróciły do pobierania opłaty miejscowej na poprzednich zasadach, w wyniku unieważnienia przez sądy administracyjne uchwał rad gmin podjętych na podstawie art. 17 ust. 5 u.p.o.l. (Wisła, Zakopane, a niebawem najprawdopodobniej także Szczyrk).

Brak faktycznego związku opłaty miejscowej, pobieranej w reżimie rozporządzenia z 2007 r., z właściwościami klimatu zobrazowano w literaturze przedmiotu w następujący sposób: „W praktyce [...] podmiot podległy władzy fiskalnej może przebywać w danej miejscowości w nadzwyczaj korzystnych dla niego warunkach klimatycznych. Następnie zaś sięgnąć do oficjalnych opracowań dokumentujących przekroczenie norm czystości powietrza zaistniałe wiele lat wcześniej, a do tego niekoniecznie w miejscowości, w której rzeczywiście przebywał, by opierając się na tych dokumentach doprowadzić do unieważnienia przez sąd administracyjny uchwały, o której mowa w art. 17 ust. 5 u.p.o.l. [...]. Możliwa

jest też sytuacja odwrotna. Podmiot podległy władzy fiskalnej może bowiem przebywać w danej miejscowości «spowity smogiem», a mimo to gmina pobierająca opłatę miejscową może mu «udowodnić», w jedyny akceptowany przez sądy administracyjne sposób (oficjalnymi ocenami jakości powietrza, aktualnymi w dacie podejmowania uchwały), że w zamian za wniesienie tej opłaty otrzymał świadczenie «o określonym przepisami prawa standardzie»⁵⁶.

Jedynie w przypadku miejscowości położonych w granicach obszarów ochrony uzdrowiskowej, ze względu na szczególny status tych miejscowości (jako uzdrowisk w organizacji), nie powinno się w żadnym wypadku rezygnować z wymogu utrzymywania związku pomiędzy prawem do pobierania opłaty za pobyt na ich terenie a właściwościami klimatu tych miejscowości. Powinno się przeciwdziałać rozluźnianiu tego związku poprzez podjęcie szeregu działań (zmian legislacyjnych), które zostały przedstawione w literaturze przedmiotu⁵⁷. Odrębną kwestią jest nazewnictwo. Skoro danina pobierana z tytułu pobytu w miejscowościach położonych w granicach obszarów ochrony uzdrowiskowej powinna zachować związek z właściwościami klimatu, to najwłaściwszą dla niej nazwą wydaje się być określenie „opłata klimatyczna”⁵⁸.

56 S. Czarnecki, *Czy polski system podatków i opłat lokalnych wymaga uzupełnienia o podatek turystyczny?*, „Przegląd Podatków Lokalnych i Finansów Samorządowych” 2019, nr 5, s. 16–17.

57 Zob. M. Kuchcik, K. Błażejczyk, J. Szmyd, P. Milewski, A. Błażejczyk, J. Baranowski, *Potencjał leczniczy...*, s. 221 i n.; J. Golba, *Ustawa o lecznictwie uzdrowiskowym...*, s. 53 i n.

58 Zob. S. Czarnecki, *Czy polski system...*, s. 17.

Nie ma natomiast sensu, w warunkach i tak już zerwanego faktycznego związku opłaty miejscowej z właściwościami klimatu miejscowości, o których mowa w art. 17 ust. 1 pkt 1 u.p.o.l., utrzymywanie pozorów tego związku na poziomie legislacyjnym. Można przyjąć, że obecnie utrzymujący się formalny związek jest wynikiem pewnych uwarunkowań historycznych, a konkretnie tego, że opłata miejscowa, jak już na wstępie wyjaśniono, wywodzi się z opłaty uzdrowskiej, w przypadku której istnienie wymogu posiadania szczególnych właściwości klimatu jest czymś oczywistym. Nie ulega wątpliwości, że turystyczna atrakcyjność miejscowości, która nie jest uzdrowskiem i nie jest położona w granicach obszaru ochrony uzdrowskiej, nie musi mieć związku z właściwościami klimatu. Paradoks polega na tym, że utrzymywanie pozorów tego związku na poziomie legislacyjnym prowadzi do konfliktów rozstrzyganych orzeczeniami, które najczęściej niczego nie zmieniają w zakresie prawa danego samorządu do pobierania opłaty (skutkują powrotem do pobierania opłaty na poprzednich zasadach). Już choćby z tego powodu system wymaga reformy. Można jej dokonać nowelizując ustawę o podatkach i opłatach lokalnych (w szczególności poprzez usunięcie w art. 17 ust. 1 pkt 1 u.p.o.l. wymogu odnoszącego się do klimatu), albo też sięgnąć po któreś z rozwiązań występujących w innych systemach prawnych. W zależności od dokonanego wyboru danina może zachować swoją dotychczasową nazwę,

albo też przekształcić się w podatek turystyczny.

Bibliografia do części I:

Bioklimat uzdrowisk polskich (opracowanie zbiorowe), red. J. Jankowiak, W. Parczewski, Warszawa 1978.

G. Borkowski, *Opłata klimatyczna w smogu. Omówienie do wyroku NSA z dnia 15 marca 2018 r., II FSK 3579/17, „Glosa”* 2018, nr 3.

M. Burzec, *Opłata miejscowa jako danina nakładana na turystów, „Samorząd Terytorialny”* 2019, nr 6.

M. Burzec, *Opłata miejscowa – relikw przeszłości czy efektywne źródło dochodów gmin, „Kwartalnik Prawno-Finansowy”* 2019, nr 3.

E. Chojna-Duch, E. Kornberger-Sokołowska, *Ustawa o podatkach i opłatach lokalnych. Komentarz*, Warszawa 2005.

L. Conti, E. Gennari, F. Quintiliani, R. Rasseu, E. Sceresini, *L'imposta di soggiorno nei Comuni italiani, „Questioni di Economia e Finanza”* (Occasional Papers) 2018, nr 453.

S. Czarnecki, *Czy polski system podatków i opłat lokalnych wymaga uzupełnienia o podatek turystyczny?, „Przegląd Podatków Lokalnych i Finansów Samorządowych”* 2019, nr 5.

S. Czarnecki, *Opłata uzdrowskowa w prawie polskim – rys historyczny, „Przegląd Podatków Lokalnych i Finansów Samorządowych”* 2017, nr 8.

- S. Czarnecki, *Opłaty uzdrowiskowa i miejscowa – podobieństwa i różnice*, „Zeszyty Naukowe WSEI. Seria: Ekonomia” 2017, nr 1–2.
- S. Czarnecki, *Przesłanki decydujące o dopuszczalności pobierania opłaty miejscowej*, „Finanse Publiczne” 2018, nr 2.
- S. Czarnecki, *Warunki realizacji dochodów z opłaty miejscowej. Glosa do wyroku WSA w Gliwicach z 23 października 2020 r. (sygn. akt I SA/Gl 201/20)*, „Procedury Administracyjne i Podatkowe” 2021, nr 3.
- R. Dowgier, [w:] *Opłaty lokalne. Komentarz*, red. L. Etel, G. Liszewski, Warszawa 2016.
- R. Dowgier, *Zmiany w podatkach i opłatach lokalnych 2005/2006 (cz. II)*, „Przegląd Podatków Lokalnych i Finansów Samorządowych” 2006, nr 1.
- G. Dudar, *Opłata uzdrowiskowa – problemy praktyczne*, „Przegląd Podatków Lokalnych i Finansów Samorządowych” 2006, nr 6.
- L. Etel, *Opłata miejscowa i uzdrowiskowa*, „Przegląd Podatków Lokalnych i Finansów Samorządowych” 2006, nr 1.
- J. Gliniecka, *Opłaty publiczne w Polsce – analiza prawna i funkcjonalna*, Bydgoszcz – Gdańsk 2007.
- J. Gliniecka, *Rola opłaty uzdrowiskowej w systemie dochodów budżetowych*, „Finanse Komunalne” 2007, nr 4.
- J. Golba, *Charakter prawny i istota opłaty miejscowej. Wybrane zagadnienia*, LEX/el. 2016.
- J. Golba, *Ustawa o lecznictwie uzdrowiskowym, uzdrowiskach oraz o gminach uzdrowiskowych – potrzeba zmian*, „Samorząd Terytorialny” 2018, nr 6.
- A. Hybel, *Opodatkowanie pobytu w uzdrowiskach*, „Kazus Podatkowy” 2020, nr 4.
- G. Kasprzak, *Zastąpienie opłaty miejscowej opłatą turystyczną – postulaty de lege ferenda*, „Przegląd Podatków Lokalnych i Finansów Samorządowych” 2017 nr 8.
- M. Kuchcik, K. Błazejczyk, J. Szmyd, P. Milewski, A. Błazejczyk, J. Baranowski, *Potencjał leczniczy klimatu Polski*, Warszawa 2013.
- R. Kwaśniewski, I. Majewska, *Opłata miejscowa i uzdrowiskowa na przykładzie gmin województwa kujawsko-pomorskiego*, „Prawo Budżetowe Państwa i Samorządu” 2016, nr 4.
- A. Lipiński, *Wydobywanie kopalin na terenach uzdrowisk*, „Prawne Problemy Górnictwa i Ochrony Środowiska” 2017, nr 2.
- R. Mastalski, *Prawo podatkowe*, Warszawa 2011.
- B. Michalak-Trybus, *Opłata i dotacja uzdrowiskowa – ewolucja unormowań prawnych*, „Studia Prawa Publicznego” 2019, nr 2.

B. Mączyński, *Leczenie klimatyczne*, [w:] *Balneologia kliniczna*, red. J. Jankowiak, Warszawa 1971.

B. Mączyński, *Lecznictwo klimatyczne*, Warszawa 1978.

M. Paczocha, *Opłata miejscowa po zmianach dokonanych ustawą z 29 lipca 2005 r. o zmianie niektórych ustaw w związku ze zmianami w podziale zadań i kompetencji administracji terenowej*, „Finanse Komunalne” 2008, nr 12.

J. Sadowski, *Kształtowanie klimatu akustycznego środowiska i jego ochrona przed hałasem i drganiami*, „Prace Instytutu Techniki Budowlanej” 1999, nr 2–3.

T. Wołowicz, N. Podolchak, *Spa and Local Tourist Fees as a Tributes of a Consumption Nature*, „Teka Komisji Prawniczej PAN Oddział w Lublinie” 2022, vol. XV, nr 1.

P. Zacharczuk, *Obszary specjalne w polskim materialnym prawie administracyjnym*, Warszawa 2017.

M. Zdebel, *Opłaty uzdrowskowa i miejscowa w ustawodawstwie polskim – ewolucja rozwiązań prawnych i wybrane problemy prawnofinansowe związane z ich poborem*, [w:] *Wyższa Szkoła Administracji Publicznej w Szczecinie 1995–2010. Księga jubileuszowa*, red. Z. Ofiarski, Szczecin 2010.

Z zagadnień opodatkowania turystyki. Część II. Włoski podatek turystyczny (*imposta di soggiorno*) - inspiracja dla polskiego prawodawcy?

dr Sławomir Czarnecki,
mgr Adrian Hybel

Streszczenie:

Opracowanie przedstawia ramy prawne podatku turystycznego pobieranego we Włoszech (*imposta di soggiorno*). Ma na celu zbadanie tej konstrukcji, zidentyfikowanie jej wad i zalet. Przyczyną podjęcia tego tematu są problemy ze stosowaniem opłaty miejscowej w polskim systemie podatkowym. Od dłuższego czasu toczy się dyskusja o potrzebie zastąpienia opłaty miejscowej świadczeniem, które nie będzie mieć związku z właściwościami klimatu miejscowości, w której przebywa osoba podlegająca tej opłacie. Włoski podatek turystyczny nie wykazuje takiego związku. Nie oznacza to

jednak, że jego pobór przebiega bez większych problemów. Są one dostrzegane i szczegółowo opisywane w literaturze włoskiej. W tej sytuacji rodzą się wątpliwości, czy konstrukcja włoskiego podatku turystycznego nadaje się do przeszczepienia na grunt polski. Pewne szczególne rozwiązania charakteryzujące obecnie tę konstrukcję zasługują jednak na uwagę i mogą być źródłem inspiracji dla polskiego prawodawcy.

Słowa kluczowe: podatek turystyczny, *imposta di soggiorno*, ramy prawne

The issues of tourism taxation. Part II. Italian tourist tax (*imposta di soggiorno*) – an inspiration for the Polish lawmakers?

This paper presents the legal framework for the tourist tax collected in Italy (*imposta di soggiorno*). Its aim is to analyze its structure and identify its drawbacks and benefits. The authors decided to analyze the issue in reaction to problems encountered in using the local fee in the Polish taxation system. For a long time there has been a discussion on the need to replace the local fee with a fee that would not be connected with the climatic properties of the place where a tourist is staying. The Italian tourist tax does not show such connection. This does not mean, however, that its collection is trouble-free. The Italian subject literature notices and describes such problems. This raises some doubts whether the structure of the Italian tourist tax can be implemented in Poland. Some specific solutions characterizing this structure are worth analyzing and might be a source of inspiration for the Polish lawmakers.

Key words: tourist tax, *imposta di soggiorno*, legal framework

Rys historyczny

Danina o cechach podatku turystycznego (*tassa di soggiorno*) została wprowadzona po raz pierwszy we Włoszech na mocy ustawy nr 863

z dnia 11 grudnia 1910 r. Wspomniana ustawa umożliwiła gminom, posiadającym na swoim terytorium miejscowości uzdrowiskowe, nakładanie opłaty turystycznej na osoby przebywające w tych miejscowościach (korzystające z tymczasowego zakwaterowania). Ustanowienie opłaty wymagało zgody ministra właściwego do spraw wewnętrznych. Opłata miała charakter celowy, gdyż dochody z niej uzyskiwane mogły być przeznaczone wyłącznie na wydatki zmierzające do rozwoju miejscowości uzdrowiskowych¹. Pierwszymi włoskimi kurortami, w których wprowadzono ten rodzaj opłaty były: Salsomaggiore, Montecatani, Riolo, Fiuggi, Castrocaro, Bordoghera, Rapallo, Salò, San Remo, Sestri-Lavende i Venezia-Lido².

W roku 1938 prawo do pobierania opłaty (przekształconej już wówczas w podatek – *imposta di soggiorno*) zostało rozciągnięte na inne miejscowości atrakcyjne pod względem turystyczno-wypoczynkowym. Za identyfikację tych miejscowości odpowiadał minister właściwy do spraw wewnętrznych, zobowiązany do prowadzenia ich wykazu w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw finansów. Obciążenie daniną zostało obwarowane warunkiem tymczasowości zakwaterowania. Drugim warunkiem był odpowiedni status obiektu, w którym przebywały osoby zakwaterowane. Obowiązkowi

1 Szerzej zob. M. Burzec, *Koncepcja podatku turystycznego nakładanego we Włoszech*, „Studia Prawnicze KUL” 2019, nr 2, s. 16-18.

2 Zob. S. Lombardi, *L'imposta di soggiorno a dieci anni dalla sua reintroduzione*, „Immobili & Proprietà” 2020, nr 3, s. 169 i podana tam literatura.

zapłaty podlegali wyłącznie ci przyjezdni, którzy przebywali w obiektach uznanych przez ustawodawcę za odpowiednie do noclegu (hotele, pensjonaty, zajazdy, ośrodki zdrowia, domy, wille, apartamenty, umeblowane pokoje i inne miejsca noclegowe). Podatek pobierano w wysokości proporcjonalnej do kategorii obiektu świadczącego usługę zakwaterowania³.

Obowiązujące wówczas prawo przewidywało zniżki w podatku turystycznym. Zniżki zostały przyznane m.in. dzieciom poniżej dwunastego roku życia oraz rodzinom posiadającym więcej niż pięcioro dzieci na utrzymaniu. Przysługiwały one także grupom powyżej piętnastu osób, pod warunkiem że wycieczki były organizowane przez wymienione w ustawie podmioty (m.in. autoryzowane biura podróży). Przewidziano też liczne zwolnienia (m.in. dzieci poniżej trzeciego roku życia, osoby niepełnosprawne i inwalidzi wojenni, księża, dyplomaci – pod warunkiem wzajemności). Do grupy zwolnionych zaliczano także osoby mieszkające we własnym mieszkaniu, uiszczające w gminie podatek rodzinny (do roku 1974), osoby zameldowane w gminie, a także osoby, które przebywały w miejscowości o znaczeniu turystycznym w celach edukacyjnych. Opłaty nie uiszczaly też osoby przebywające w danej miejscowości

w celach zarobkowych. W okresie powojennym dodano kolejne zwolnienie dla osób przebywających w ośrodkach noclegowych przeznaczonych do turystyki socjalnej. Osoby te zwolniono z obowiązku uiszczenia podatku za pobyt przekraczający dwadzieścia dni.

Podatek turystyczny był pobierany przez specjalny organ, który ściągał go od właścicieli (zarządców) obiektów noclegowych, którzy sami odpowiadali za zapłatę z prawem regresu wobec osób korzystających z usług zakwaterowania. Prowadzący te obiekty byli zobowiązani do wpłacenia zebranej kwoty w ustalonych odstępach czasu (zwykle dziesięciodniowych). Mieli też obowiązek wydawania gościom pokwitowań potwierdzających dokonanie zapłaty. Niewypełnienie tych obowiązków przez podmioty świadczące usługi zakwaterowania było zagrożone karą grzywny. Podmioty udostępniające zakwaterowanie były też zobowiązane do zgłaszania władzom miejskim (w ciągu 24 godzin) przyjazdu i wyjazdu gości. Tak skonstruowany podatek przetrwał włoską reformę podatkową z lat siedemdziesiątych ubiegłego wieku. O jego losie zdecydowała dopiero perspektywa organizacji we Włoszech mistrzostw świata w piłce nożnej⁴. Z tego powodu podatek turystyczny został zniesiony od 1 stycznia 1989 r.⁵

3 Zob. G. De Maio, *Imposta di soggiorno: riflessioni e prospettive in tempi di pandemia*, „Rivista di Diritto Pubblico Italiano, Comparato, Europeo” 2020, nr 21, s. 128.

4 Zob. G. Beretta, *L'imposta di soggiorno. Amnesie legislative od esigenze di riforma*, „Università Cattaneo Working Papers” 2017, nr 3, s. 6.

5 Odrębne rozwiązania funkcjonowały na poziomie regionalnym.

Współczesny włoski podatek turystyczny

Powszechnie wiadomo, że turystyka stanowi silny sektor włoskiej gospodarki. Z tego powodu skupia na sobie uwagę decydentów politycznych (także pod względem fiskalnym). Ponowne wprowadzenie podatku turystycznego do włoskiego systemu podatkowego było więc w zasadzie tylko kwestią czasu⁶. Podwaliny pod restytucję tej daniny stworzyła ustawa nr 42 z dnia 5 maja 2009 r. o tzw. federalizmie fiskalnym. Dekret ustawodawczy nr 23 z dnia 14 marca 2011 r. przywracający możliwość pobierania podatku turystycznego we Włoszech został poprzedzony ponownym wprowadzeniem tego podatku w gminie Rzym, w celu „zapewnienia równowagi ekonomicznej w ramach zwykłego zarządu”. W 2010 roku władze stolicy Włoch zostały wyposażone w prawo do nałożenia podatku turystycznego na użytkowników rzymskich obiektów noclegowych w maksymalnej wysokości 10 euro za noc od jednej osoby⁷.

W roku 2016, na mocy ustawy nr 208 z dnia 28 grudnia 2015 r., zawieszono prawo do ustanawiania podatku turystycznego oraz do podwyższania jego stawek wszędzie tam, gdzie już obowiązywał. W roku 2017 ograniczenia te zostały zniesione, a możliwość

pobierania podatku turystycznego rozszerzono na krótkoterminowe umowy najmu, czyli umowy najmu lokali mieszkalnych na okres nieprzekraczający 30 dni zawarte przez osoby fizyczne, nieprowadzące działalności gospodarczej, bezpośrednio lub za pośrednictwem podmiotów prowadzących działalność w zakresie obrotu nieruchomościami i wynajmu nieruchomości lub podmiotów prowadzących portale teleinformatyczne przeznaczone do pośrednictwa w obrocie nieruchomościami.

Przepisy regulujące włoski podatek turystyczny na poziomie krajowym mają charakter lakoniczny. Prawo do pobierania podatku zostało przyznane gminom będącym stolicami prowincji, związkom gmin, gminom wpisanym na regionalną listę miejscowości turystycznych oraz miastom sztuki (*città d'arte*). Maksymalna stawka podatku wynosi 5 euro od osoby za noc. Stawki ustanawiane na poziomie lokalnym powinny uwzględniać ustawowy wymóg kształtowania ich według kryterium proporcjonalności w stosunku do ceny usługi zakwaterowania oraz liczby noclegów w obiekcie noclegowym. W praktyce wymóg ten zazwyczaj nie jest respektowany, gdyż większość przepisów gminnych kształtuje wysokość stawek odwołując się do kryterium

6 Odrębne doświadczenia posiadają Sycylia oraz Trydent-Górna Adyga, regiony posiadające autonomiczne uprawnienia legislacyjne w zakresie opodatkowania turystyki. W Trydencie-Górnej Adydze podatek turystyczny został wprowadzony w 1976 roku i obowiązywał we wszystkich gminach (z wyjątkiem miejscowości niepodlegających rozwojowi turystycznemu). Został on zniesiony w 1995 roku w Górnej Adydze i w 2001 roku w Trydencie. Na Sycylii podatek turystyczny został wprowadzony w 2007 roku i mógł być pobierany przez gminy w okresie letnim. Został zniesiony w 2009 roku.

7 Władze stolicy Włoch wprowadziły podatek turystyczny od 1 stycznia 2011 r.

klasyfikacji obiektu noclegowego. Co ciekawe, takie rozwiązania znajdujące się w przepisach prawa miejscowego spotykają się z przyzwoleniem ze strony włoskich sądów administracyjnych⁸.

Podobnie jak polskie opłaty za pobyt na terenach odznaczających się szczególnymi walorami środowiska naturalnego (opłata uzdrowskowa i opłata miejscowa), włoski podatek turystyczny ma wszelkie cechy daniny lokalnej. Ocenia się nawet, że podatek turystyczny jest jednym z nielicznych instrumentów autonomii podatkowej pozostających w rękach włoskich administracji gminnych⁹. Ma jednak charakter fakultatywny¹⁰, a gminy zamierzające wprowadzić podatek muszą zasięgnąć opinii „najbardziej reprezentatywnych stowarzyszeń właścicieli obiektów noclegowych”.

Podatnikami podatku turystycznego są osoby fizyczne przebywające w obiektach służących zakwaterowaniu (obiekty noclegowych). Przepisy gminne mogą przewidywać zniżki i zwolnienia. Ustawodawca włoski zdecydował też o przeznaczeniu wpływów z podatku turystycznego. Uzyskane środki mają być wydatkowane na finansowanie inwestycji w zakresie turystyki, w tym

wspierających bazę noclegową, a także na utrzymanie i odtwarzanie dóbr kultury, zachowanie walorów środowiska oraz powiązane z tym lokalne usługi publiczne. Pomimo tego włoski podatek turystyczny nie jest traktowany jako podatek celowy w ścisłym tego słowa znaczeniu. W piśmiennictwie podkreśla się, że podatnik nie ma prawa domagać się zwrotu podatku, w przypadku gdy władze lokalne nie przeznaczają wpływów na finansowanie wyżej opisanych inwestycji w zakresie turystyki¹¹. Z tej przyczyny odnotowuje się różne praktyki poszczególnych gmin, mniej lub bardziej respektujące ograniczenia wprowadzone przez ustawodawcę. W piśmiennictwie włoskim prezentowane są zróżnicowane poglądy na ten temat. Część autorów domaga się ścisłego respektowania wymogu przeznaczenia wpływów z podatku turystycznego na cele określone w ustawie. Inni prezentują w tej kwestii bardziej liberalne podejście¹².

W dekrete ustawodawczym nr 23 z dnia 14 marca 2011 r. przewidziano, że w ciągu 60 dni od dnia jego wejścia w życie zostanie wydane rozporządzenie regulujące ramowo zasady wprowadzania podatku turystycznego. Zapowiedziany akt

8 Zob. G. Beretta, *L'imposta di soggiorno...*, s. 16–17.

9 Zob. C. Ferrario, *L'imposta di soggiorno: vincolo od opportunità per al settore turistico?*, „Il Diritto degli Affari” 2021, nr 2, s. 1.

10 W 2019 roku podatek turystyczny pobierano w prawie 1000 gmin włoskich, a łączne wpływy z tego tytułu wyniosły ponad 600 mln euro. Na ten temat zob. C. Zandoni, *Imposta di soggiorno, come muoversi nei controlli*, w: www.ilsole24ore.it [dostęp: 4.08.2022 r.].

11 Zob. G. Beretta, *L'imposta di soggiorno...*, s. 9.

12 Zob. G. De Maio, *Imposta di soggiorno...*, s. 133–134 i podana tam literatura.

prawny nigdy jednak nie ujrzał światła dziennego. Fakt ten jest uznawany za jedną z wielu bolączek systemu poboru podatku turystycznego we Włoszech – przyczynę pojawienia się licznych partykularnych rozwiązań komplikujących ten system. W ustawodawstwie włoskim do dziś nie rozstrzygnięto tego, w jaki sposób mają być tworzone regionalne listy miejscowości turystycznych i miast sztuki. W braku odpowiednich regulacji wprowadzenie podatku opiera się na niejednorodnych kryteriach i definicjach. Doprowadziło to do wielu sporów o zasadność pobierania podatku rozstrzyganych przez włoskie sądy administracyjne¹³.

Szczątkowe unormowanie podatku turystycznego na poziomie ustawowym wyrażało się do niedawna także i w tym, że nie zawierało żadnych reguł określających rolę i charakter odpowiedzialności podmiotu udostępniającego turystom zakwaterowanie (zarządcy obiektu noclegowego). Pozostawienie tej kwestii otwartą było tym bardziej niezrozumiałe, że osoba zarządcy obiektu pełni w poborze podatku turystycznego rolę kluczową. Osoba ta – podobnie jak inkasent opłaty uzdrowiskowej i opłaty miejscowej w modelu polskim – pobiera we Włoszech podatek od turystów i odprowadza go na rachunek bankowy gminy lub do kasy gminy. Zanim ustawodawca włoski zdecydował się podjąć interwencję

w tej sprawie, nie było żadnych normatywnych podstaw (przepisów) pozwalających przypisywać zarządcy obiektu noclegowego odpowiedzialność o charakterze podatkowo-prawnym. Panowało przekonanie, że stosunek prawny łączący gminę z zarządcą obiektu noclegowego nie jest stosunkiem tego rodzaju, choć nie jest też stosunkiem cywilnoprawnym. Zarządcę traktowano jak osobę trzecią względem stosunku podatkowo-prawnego łączącego gminę z turystą zobowiązanym do uiszczenia podatku, pełniącą jedynie funkcję pomocniczą względem organu podatkowego¹⁴. Jako taki nie ponosił odpowiedzialności z tytułu niepobrania od turysty podatku. W szczególności nie ponosił odpowiedzialności solidarnej za zapłatę podatku. Zasadniczo spoczywał na nim jedynie obowiązek przekazania gminie danych osoby uchylającej się od zapłaty w celu umożliwienia jej odzyskania utraconych należności i zastosowania związanych tym kar. Kwalifikacja prawna roli, jaką pełnił zarządca obiektu noclegowego pobierający podatek od turystów, odpowiadała włoskiej konstrukcji prawnofinansowej *agente cantabile „di fatto”*. Tak też przyjmowano w orzecznictwie, mimo że znacząca część doktryny optowała wyrażnie za odpowiedzialnością realizowaną w reżimie podatkowo-prawnym. W ówczesnych realiach defraudacja

13 Zob. L. Conti, E. Gennari, F. Quintiliani, R. Rasseu, E. Sceresini, *L'imposta di soggiorno nei Comuni italiani*, „Questioni di Economia e Finanza” (Occasional Papers) 2018, nr 453, s. 9.

14 Wobec milczenia ustawodawcy w tym względzie, niektóre gminy włoskie próbowały określać charakter odpowiedzialności zarządców obiektów w aktach prawa miejscowego.

pobranych środków skutkowałą odpowiedzialnością zarządcy określonej w art. 314 włoskiego kodeksu karnego¹⁵.

W braku ustawowego uregulowania tej kwestii wykształciła się praktyka zawierania umów pomiędzy poszczególnymi gminami a pośrednikami w obrocie nieruchomościami, które przewidują bezpośrednią zapłatę podatku przez tych ostatnich, w sytuacji gdy turysta dokonuje rezerwacji za pomocą platform informatycznych prowadzonych przez te podmioty.

Charakter odpowiedzialności zarządcy obiektu uległ radykalnej zmianie wskutek wejścia w życie dekretu ustawodawczego nr 34 z dnia 19 maja 2020 r. Zarządca obiektu stał się odpowiedzialny za zapłatę podatku turystycznego z prawem regresu wobec podatników (regresu o charakterze prywatnym). Tym samym stał się czynnym podmiotem obowiązku podatkowego, zobowiązany wpłacić do kasy samorządu kwotę podatku turystycznego jako dłużnik solidarny. Zarządca obiektu noclegowego jest też zobowiązany do złożenia deklaracji rocznej w formie elektronicznej do dnia 30 czerwca roku następującego po roku, w którym nastąpiło uiszczenie podatku oraz do wypełnienia

innych obowiązków określonych w ustawie albo w regulacjach gminnych. Uchybienie obowiązkowi złożenia deklaracji lub podanie w niej informacji nieprawdziwych podlega administracyjnej karze pieniężnej w wys. od 100 do 200 procent należnej kwoty podatku. Zaniechanie odprowadzenia podatku, opóźnienie w zapłacie lub zapłata w niepełnej wysokości podlega sankcji określonej w art. 13 dekretu ustawodawczego nr 471 z 18 grudnia 1997 r. (wykroczenie administracyjne o charakterze skarbowym)¹⁶.

Wnioski końcowe

W polskiej literaturze przedmiotu wyrażono pogląd, że włoski model opodatkowania pobytu w miejscowościach atrakcyjnych pod względem turystycznym może okazać się inspirujący przy ewentualnym wprowadzaniu zmian w polskiej opłacie miejscowej i opłacie uzdrowiskowej¹⁷. Sposób, w jaki wprowadzono i unormowano podatek turystyczny we Włoszech, jest jednak daleki od doskonałości. Rozwiązania z początkowego okresu pobierania tego podatku (po jego ponownym wprowadzeniu) nie nadają się do naśladowania ze względu na to, że stanowiły (i w pewnym zakresie nadal stanowią) źródło licznych problemów praktycznych, na które zwracają uwagę

15 Zob. F. Lombardi, *Imposta di soggiorno e peculato dell'albergatore tra abolition criminis e irrelevanza del fatto*, „Giurisprudenza Penale” 2020, nr 12, s. 2.

16 Zob. G.L. Gatta, *Omesso versamento della tassa di soggiorno da parte dell'albergatore e peculato: abilitato criminis dopo il 'decreto rilancio'*; <https://www.sistemapenale.it/it/articolo/omesso-versamento-della-tassa-di-soggiorno-da-parte-dell'albergatore-e-peculato-abolitio-criminis-dopo-il-decreto-rilancio-gian-luigi-gatta> [dostęp: 12.08.2022 r].

17 Zob. M. Burzec, *Koncepcja podatku turystycznego...*, s. 32.

przedstawiciele doktryny włoskiej. Wszystkie ważniejsze niedociągnięcia w tym zakresie zostały zidentyfikowane i omówione w niniejszym opracowaniu. Późniejsze zmiany przepisów regulujących tę materię sprawiają wrażenie rozwiązań trafionych, zmieniających włoski system poboru podatku turystycznego na lepsze. Zmiany te zaszczyły jednak stosunkowo niedawno, stąd też trudno jest podejmować się już teraz oceny ich praktycznych skutków. Jedno jest jednak pewne, włoski podatek turystyczny, pomimo tego, że ma uzdrowiskowy rodowód (podobnie jak polska opłata miejscowa), nie jest świadczeniem powiązanym z właściwościami klimatu miejscowości, w której przebywa osoba objęta obowiązkiem zapłaty. Pod tym względem stanowi wzorzec godny naśladowania przy reformowaniu (zastępowaniu) polskiej opłaty miejscowej. Solidarna odpowiedzialność zarządcy obiektu noclegowego za zapłatę podatku także jest godna uwagi, w kontekście ewidentnych niedoskonałości instytucji inkasa opłaty miejscowej, pociągających za sobą nieszczelność systemu jej poboru.

Bibliografia do części II:

G. Beretta, *L'imposta di soggiorno. Amnesie legislative od esigenze di riforma*, „Università Cattaneo Working Papers” 2017, nr 3.

M. Burzec, *Koncepcja podatku turystycznego nakładanego we Włoszech*, „Studia Prawnicze KUL” 2019, nr 2.

L. Conti, E. Gennari, F. Quintiliani, R. Rasseu, E. Sceresini, *L'imposta di soggiorno nei Comuni italiani*, „Questioni di Economia e Finanza” (Occasional Papers) 2018, nr 453.

G. De Maio, *Imposta di soggiorno: riflessioni e prospettive in tempi di pandemia*, „Rivista di Diritto Pubblico Italiano, Comparato, Europeo” 2020, nr 21.

G.L. Gatta, *Omesso versamento della tassa di soggiorno da parte dell'albergatore e peculato: abilitico criminis dopo il 'decreto rilancio'*; <https://www.sistemapenale.it/it/articolo/omesso-versamento-della-tassa-di-soggiorno-da-parte-dellalbergatore-e-peculato-abolitio-criminis-dopo-il-decreto-rilancio-gian-luigi-gatta>.

C. Ferrario, *L'imposta di soggiorno: vincolo od opportunità per ol settore turistico?*, „Il Diritto degli Affari” 2021, nr 2.

F. Lombardi, *Imposta di soggiorno e peculato dell'albelgatore tra abolition criminis e irrelevanza del fatto*, „Giurisprudenza Penale” 2020, nr 12.

S. Lombardi, *L'imposta di soggiorno a dieci anni dalla sua reintroduzione*, „Immobili & Proprietà” 2020, nr 3.

C. Zandoni, *Imposta di soggiorno, come muoversi nei controlli*; www.ilsole24ore.it.

